LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO
Į S A K Y M A S

DĖL SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO 2000 M. KOVO 6 D. ĮSAKYMO NR. 28 „DĖL TECHNINIO REGLAMENTO „MAŠINŲ SAUGA“ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2007 m. gruodžio 5 d. Nr. A1-350
Vilnius

1. P a k e i č i u Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymą Nr. 28 „Dėl techninio reglamento „Mašinų sauga“ patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. 23-601):

1.1. Išdėstau preambulę taip:

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos atitikties įvertinimo įstatymo (Žin., 1998, Nr. 92-2542) 6 straipsniu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gruodžio 27 d. nutarimo Nr. 1482 „Dėl institucijų, įgaliotų tvirtinti privalomuosius produktų saugos reikalavimus“ (Žin., 1999, Nr. 114-3304; 2002, Nr. 64-2588) 1.2 punktu ir įgyvendindama Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. gegužės 17 d. direktyvą 2006/42/EB dėl mašinų, iš dalies keičianti direktyvą 95/16/EB (OL 2006 L 157, p. 24):

1.2. Išdėstau nurodytuoju įsakymu patvirtintą techninį reglamentą „Mašinų sauga“ nauja redakcija (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad:

2.1. šio įsakymo 1.2 punktas įsigalioja nuo 2009 m. gruodžio 29 d.;

2.2. iki 2011 m. birželio 29 d. leidžiama pateikti į rinką ir pradėti naudoti nešiojamąsias tvirtinimo šoviniais ir kitas smūgines mašinas, kurios atitinka Europos Bendrijos valstybių narių nacionalines nuostatas, galiojusias prieš priimant Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. gegužės 17 d. direktyvą 2006/42/EB dėl mašinų, iš dalies keičianti direktyvą 95/16/EB (OL 2006 L 157, p. 24).

3. P a v e d u Valstybinei darbo inspekcijai kontroliuoti, kaip mašinos, skirtos naudoti tik profesionaliems operatoriams, atitinka techninio reglamento „Mašinų sauga“ nuostatas, konsultuoti, aiškinti, rengti seminarus techninio reglamento taikymo klausimais.

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRĖ VILIJA BLINKEVIČIŪTĖ

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28
(2007 m. gruodžio 5 d. įsakymo Nr. A1-350 redakcija)

TECHNINIS REGLAMENTAS MAŠINŲ SAUGA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Dėl rizikos, kylančios naudojant mašinas, būtina užtikrinti žmonių sveikatą ir saugą, ypač darbininkų ir vartotojų, o kur taikytina – ir naminių gyvulių bei turto saugą. Siekiant garantuoti mašinų saugą, turėtų būti laikomasi esminių sveikatos ir saugos reikalavimų. Todėl saugių mašinų projektavimas ir gamyba, jų atitikties nustatytiems reikalavimams įvertinimas, taip pat mašinų tinkamas montavimas ir priežiūra, laikantis nustatytų reikalavimų, gali sumažinti daugybės nelaimingų atsitikimų, sukeltų naudojant mašinas, socialinius kaštus.

2. Techninis reglamentas „Mašinų sauga“ (toliau vadinama – Reglamentas) perkelia į Lietuvos teisę Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. gegužės 17 d. direktyvą 2006/42/EB dėl mašinų ir iš dalies keičiant direktyvą 95/16/EB (toliau vadinama – Mašinų direktyva 2006/42/EB). Mašinų direktyva 2006/42/EB nustato į Europos Bendrijos rinką pateikiamų ir (arba) atiduodamų naudoti Europos Bendrijoje esančiam galutiniam naudotojui į jos taikymo sritį patenkančių gaminių:

– esminius bendrai taikomus sveikatos ir saugos reikalavimus, papildytus savitais reikalavimais tam tikroms gaminių kategorijoms;

– atitikties šiems reikalavimams įvertinimo procedūras;

– reikalavimus paskelbtosioms (notifikuotoms) atitikties įvertinimo įstaigoms;

– reikalavimus rinkos priežiūrai vykdyti.

3. Gaminių, patenkančių į Mašinų direktyvos 2006/42/EB taikymo sritį, gamintojai yra atsakingi už savo gaminių atitikties šios direktyvos nuostatoms patvirtinimą.

II. TAIKYMO SRITIS

4. Mašinų direktyva 2006/42/EB taikoma šiems šio Reglamento 6 punkte apibrėžtiems gaminiams:

4.1. mašinoms;

4.2. sukeičiamajai įrangai;

4.3. saugos gaminiams;

4.4. kėlimo įrangai;

4.5. grandinėms, lynams ir austiniams diržams;

4.6. nuimamiesiems mechaniniams pavarų įtaisams;

4.7. iš dalies užbaigtoms mašinoms.

5. Į Mašinų direktyvos 2006/42/EB ir šio Reglamento taikymo sritį nepatenka:

5.1. saugos gaminiai, skirti naudoti kaip atsarginės dalys tokiems pat saugos gaminiams pakeisti ir tiekiami originalios mašinos gamintojo;

5.2. įrengimai, skirti naudoti atrakcionų aikštėse ir (arba) pramogų parkuose;

5.3. mašinos specialiai suprojektuotos ar pateiktos naudoti branduoliniams tikslams, kurios, gedimo atveju, gali skleisti radioaktyvų spinduliavimą;

5.4. ginklai, įskaitant šaunamuosius;

5.5. šios transporto priemonės:

5.5.1. žemės ir miškų ūkio traktoriai dėl rizikos, kurią aprėpia 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/37/EB dėl žemės ar miškų ūkio traktorių, jų priekabų ir sukeičiamųjų velkamųjų mašinų kartu su jų sistemomis, mazgais ir atskirais techniniais blokais tipo patvirtinimo (OL 2003 L 171), kurią į Lietuvos teisę perkelia „Žemės ir miškų ūkio traktorių, jų priekabų ir prikabinamųjų mašinų atitikties įvertinimo taisyklės“, patvirtintos žemės ūkio ministro 2004 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 3D-685 „Dėl žemės ir miškų ūkio traktorių, jų priekabų ir prikabinamųjų mašinų atitikties įvertinimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 4-84), išskyrus ant šių transporto priemonių montuojamas mašinas;

5.5.2. motorinės transporto priemonės ir jų priekabos, kurias aprėpia 1970 m. vasario 6 d. Tarybos direktyva 70/156/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių ir jų priekabų tipo patvirtinimu, suderinimo (OL 1970 L 42), kurią į Lietuvos teisę perkelia „Kelių transporto priemonių klasifikavimo ir jų kėbulų kodavimo taisyklės“, patvirtintos susisiekimo ministro 1998 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 348 „Dėl kelių transporto priemonių gamybos ir perdirbimo tvarkos ir jų techninės ekspertizės atlikimo norminių dokumentų tvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. 84-2360) ir „Transporto priemonių ir sudėtinių transporto priemonių dalių atitikties įvertinimo tvarkos aprašas“, patvirtintas susisiekimo ministro 2006 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. 3-114 „Dėl transporto priemonių ir sudėtinių transporto priemonių dalių atitikties įvertinimo tvarkos aprašo“ (Žin., 2006, Nr. 41-1477), išskyrus ant šių transporto priemonių montuojamas mašinas;

5.5.3. transporto priemonės, kurias aprėpia 2002 m. kovo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/24/ EB dėl dviračių ir triračių motorinių transporto priemonių tipo patvirtinimo (OL 2002 L 124), kurią į Lietuvos teisę perkelia „Kelių transporto priemonių klasifikavimo ir jų kėbulų kodavimo taisyklės“, patvirtintos susisiekimo ministro 1998 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 348 „Dėl kelių transporto priemonių gamybos ir perdirbimo tvarkos ir jų techninės ekspertizės atlikimo norminių dokumentų tvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. 84-2360) ir „Transporto priemonių ir sudėtinių transporto priemonių dalių atitikties įvertinimo tvarkos aprašas“, patvirtintas susisiekimo ministro 2006 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. 3-114 „Dėl transporto priemonių ir sudėtinių transporto priemonių dalių atitikties įvertinimo tvarkos aprašo“ (Žin., 2006, Nr. 41-1477), išskyrus ant šių transporto priemonių montuojamas mašinas;

5.5.4. tik varžyboms skirtos motorinės transporto priemonės;

5.5.5. oru, vandeniu bei geležinkeliu judančios transporto priemonės, išskyrus ant šių transporto priemonių montuojamas mašinas;

5.6. jūriniai laivai ir mobilieji jūriniai įrenginiai bei šiuose laivuose ir (arba) įrenginiuose įmontuotos mašinos;

5.7. kariuomenės ar policijos tikslams specialiai suprojektuotos ir pagamintos mašinos;

5.8. specialiai tyrimams sukonstruotos ir pagamintos mašinos, skirtos laikinai naudoti laboratorijose;

5.9. kasyklų lynų vyniojimo mechanizmai;

5.10. mašinos, skirtos atlikėjams judėti meninių spektaklių metu;

5.11. elektrotechniniai ir elektronikos gaminiai, priklausantys toliau nurodytoms sritims, tiek, kiek jiems taikoma 1973 m. vasario 19 d. Tarybos direktyva 73/23/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su elektrotechniniais gaminiais, skirtais naudoti tam tikrose įtampos ribose, suderinimo (OL 1973 L 77), kurią į Lietuvos teisę perkelia „Elektrotechninių gaminių saugos techninis reglamentas“, patvirtintas ūkio ministro ir Lietuvos standartizacijos departamento direktoriaus 1999 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. 351/61 „Dėl Elektrotechninių gaminių saugos techninio reglamento patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. 90-2663; 2001, Nr. 54-1932):

5.11.1. buitiniai prietaisai, skirti naudoti namų ūkyje;

5.11.2. garso ir vaizdo aparatūra;

5.11.3. informacinių technologijų įranga;

5.11.4. įprastos biurų mašinos;

5.11.5. žemos įtampos paskirstymo ir valdymo įrenginiai;

5.11.6. elektriniai varikliai;

5.12. šių tipų aukštos įtampos elektrotechniniai gaminiai:

5.12.1. paskirstymo ir valdymo įrenginiai;

5.12.2. transformatoriai.

6. Mašinų direktyvoje 2006/42/EB mašinomis pavadinti šio Reglamento 4.1–4.6 punktuose išvardyti gaminiai. Turi būti naudojamos šios sąvokos:

6.1. **mašina:**

6.1.1. surinktas gaminys, kuriame įtaisyta arba numatoma įtaisyti kita pavaros sistema, nei tiesiogiai taikoma žmogaus ar gyvūnų jėga, sudarytas iš sujungtų detalių arba sudėtinių dalių, iš kurių bent viena juda ir kurios bendrai sujungtos konkrečiai panaudoti;

6.1.2. 6.1.1 punkte nurodytas surinktas gaminys tik be sudėtinių dalių jam prijungti naudojimo vietoje arba prie energijos ir judesio šaltinių;

6.1.3. 6.1.1 ir 6.1.2 punktuose nurodytas surinktas gaminys, paruoštas įmontuoti ir galintis veikti esant tokiai būsenai tik tada, kai sumontuotas ant transporto priemonės arba įmontuotas pastate arba statinyje;

6.1.4. gaminiai, surinkti iš 6.1.1, 6.1.2, ir 6.1.3 punktuose nurodytų mašinų arba šio Reglamento 4.7 punkte nurodytų iš dalies užbaigtų mašinų, kurios, siekiant to paties tikslo, yra sumontuotos ir valdomos taip, kad jos veiktų kaip integruota visuma;

6.1.5. surinktas gaminys, sudarytas iš sujungtų detalių ar sudėtinių dalių, iš kurių bent viena juda ir kurios bendrai sujungtos kroviniams kelti, ir kurių vienintelis energijos šaltinis yra tiesiogiai taikoma žmogaus jėga.

6.2. **sukeičiamoji įranga –** tai įtaisas, kuris po mašinos ar traktoriaus atidavimo naudoti paties operatoriaus sujungiamas su mašina ar traktoriumi, kad pakeistų jų veikimą ar priskirtų naują funkciją tiek, kiek ši įranga nėra įrankis;

6.3. **saugos įranga –** tai sudėtinė dalis:

6.3.1. kuri skirta saugos funkcijai atlikti ir

6.3.2. kuri į rinką pateikiama savarankiškai, ir

6.3.3. kurios gedimas ir (arba) veikimo sutrikimas kelia pavojų žmonių saugumui, ir

6.3.4. kuri nėra būtina, kad mašina veiktų, arba kuri gali būti pakeista įprastomis sudėtinėmis dalimis, norint, kad mašina veiktų.

Saugos įrangos pavyzdinis sąrašas pateiktas šio Reglamento 5 priede, kuris gali būti atnaujinamas pagal 25 punkto nuostatas;

6.4. **kėlimo reikmenys –** tai prie kėlimo mašinos netvirtinama ir leidžianti laikyti krovinį sudėtinė dalis ar įranga, kuri dedama tarp mašinos ir krovinio arba ant paties krovinio arba kuri skirta sudaryti neatsiejamą krovinio dalį ir kuri į rinką pateikiamas atskirai. Stropai ir jų sudėtinės dalys taip pat laikomi kėlimo reikmenimis;

6.5. **grandinės, lynai ir austiniai diržai –** tai grandinės, lynai ir austiniai diržai, suprojektuoti ir pagaminti kėlimo tikslams, kaip kėlimo mašinų ar kėlimo įrangos detalės;

6.6. **nuimamasis mechaninis pavaros įtaisas –** tai nuimama sudėtinė dalis, skirta galingumui perduoti tarp savaeigės mašinos ar traktoriaus ir kitos mašinos, sujungiant jas prie pirmų nejudamų atramų. Kai šis įtaisas pateikiamas į rinką su apsaugu, tai turi būti laikoma vienu produktu;

6.7. **iš dalies užbaigta mašina –** tai surinktas gaminys, kuris bemaž yra mašina, tačiau kuris pats savarankiškai neturi konkretaus panaudojimo. Pavaros sistema yra iš dalies užbaigta mašina. Iš dalies užbaigta mašina skirta tik įmontuoti į kitą mašiną arba sujungti ją su kita mašina arba su kita iš dalies užbaigta mašina ar įranga, tokiu būdu sudarant mašiną, kuriai taikomos Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatos;

6.8. **pateikimas į rinką –** tai sudarymas galimybės pirmą kartą įsigyti Europos Bendrijoje mašiną ar iš dalies užbaigtą mašiną, siekiant jas platinti arba naudoti už atlygį arba nemokamai;

6.9. **gamintojas –** tai bet koks fizinis arba juridinis asmuo, kuris projektuoja ir (arba) gamina mašinas ar iš dalies užbaigtas mašinas, kurias aprėpia Mašinų direktyvos 2006/42/EB taikymo sritis,

bei atsako, kad šios mašinos ar iš dalies užbaigtos mašinos atitiktų Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatas, siekiant savo vardu ar prekiniu ženklu jas pateikti į rinką arba naudoti pačiam. Nesant pirmiau apibrėžto gamintojo, bet koks fizinis ar juridinis asmuo, pateikiantis į rinką ar atiduodantis naudoti mašinas ar iš dalies užbaigtas mašinas, kurias aprėpia Mašinų direktyvos 2006/42/EB taikymo sritis, turi būti laikomas gamintoju;

6.10. **įgaliotasis atstovas –** tai bet koks Europos Bendrijoje įsisteigęs fizinis ar juridinis asmuo, turintis gamintojo raštišką leidimą vykdyti jo vardu visus arba dalį įpareigojimų bei formalumų, susijusių su Mašinų direktyva 2006/42/EB;

6.11. **pradėjimas naudoti –** tai mašinų, patenkančių į Mašinų direktyvos 2006/42/EB taikymo sritį, panaudojimas pagal paskirtį Europos Bendrijoje pirmą kartą;

6.12. **darnusis standartas –** tai standartizacijos organizacijų, būtent Europos standartizacijos komiteto (CEN), Europos elektrotechnikos standartizacijos komiteto (CENELEC) arba Europos telekomunikacijų standartų instituto (ETSI) patvirtinta neprivaloma techninė specifikacija, parengta Europos Komisijos pavedimu, išduotu vadovaujantis 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/34/EB (OL 1998 L 204), nustatančia informacijos apie techninius standartus, reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisykles teikimo tvarką.

7. Jei mašinų keliamus ir šio Reglamento 1 priede nurodytus pavojus visiškai ar iš dalies aprėpia kiti specialias Europos Bendrijos direktyvas į Lietuvos teisę perkeliantys teisės aktai, tai tokioms mašinoms dėl tokių pavojų šis Reglamentas netaikomas arba nustoja būti taikomas nuo šias specialias Europos Bendrijos direktyvas į Lietuvos teisę perkeliančių teisės aktų įsigaliojimo datos.

III. RINKOS PRIEŽIŪRA

8. Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos (toliau vadinama – Inspekcija) ir Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau vadinama – Valstybinė darbo inspekcija) pagal kompetenciją turi imtis visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad mašinos galėtų būti pateikiamos į rinką ir (arba) atiduodamos naudoti tik tada, kai atitinka taikytinas Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatas ir nekelia pavojaus žmonių sveikatai ir saugai, o kur taikytina, naminiams gyvūnams ir turtui, kai yra tinkamai sumontuotos ir prižiūrimos bei naudojamos pagal paskirtį arba tokiomis aplinkybėmis, kurios gali būti pagrįstai numanytos. Valstybinė darbo inspekcija kontroliuoja, ar mašinos, skirtos naudoti tik profesionaliems operatoriams, atitinka šio punkto nuostatas, o Inspekcija kontroliuoja mašinas, kurias gali naudoti ir ne profesionalūs operatoriai, t. y. vartotojai, ar jos atitinka šio punkto nuostatas.

9. Inspekcija turi imtis visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad iš dalies užbaigtos mašinos galėtų būti pateikiamos į rinką tik tada, kai atitinka taikytinas Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatas.

10. Inspekcijos uždaviniai, struktūra bei įgaliojimai šio Reglamento 8 ir 9 punktų nuostatoms vykdyti apibrėžti Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintuose nuostatuose. Apie juos, taip pat apie visus tolesnius jų pakeitimus pranešama Europos Komisijai bei kitoms valstybėms narėms.

11. Valstybinės darbo inspekcijos uždaviniai, struktūra bei įgaliojimai šio Reglamento 8 punkto nuostatoms vykdyti apibrėžti Lietuvos Respublikos Valstybinės darbo inspekcijos įstatyme.

IV. PATEIKIMAS Į RINKĄ IR PRADĖJIMAS NAUDOTI

12. Prieš pateikdamas į rinką mašiną ir (arba) atiduodamas ją naudoti, gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas turi:

12.1. užtikrinti, kad ji atitiktų taikytinus esminius sveikatos ir saugos reikalavimus, nurodytus šio Reglamento 1 priede;

12.2. užtikrinti, kad būtų prieinama techninė byla, nurodyta šio Reglamento 7 priedo A dalyje;

12.3. detaliai parengti būtiną informaciją, pavyzdžiui, naudojimo instrukcijas;

12.4. atlikti atitinkamas atitikties įvertinimo procedūras pagal šio Reglamento 34–37 punktus;

12.5. parengti EB atitikties deklaraciją pagal šio Reglamento 2 priedo A dalį ir užtikrinti, kad ji būtų pridėta prie mašinos;

12.6. pažymėti mašiną CE ženklu, kaip reikalauja šio Reglamento 47–49 punktai.

13. Šio Reglamento 34–37 punktuose nurodytoms procedūroms atlikti gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas turi turėti arba turi galėti naudotis priemonėmis, būtinomis užtikrinti, kad mašina atitiktų šio Reglamento 1 priede nustatytus esminius sveikatos ir saugos reikalavimus.

14. Kai mašinai taip pat taikomi ir kitas Europos Bendrijos direktyvas į Lietuvos teisę perkeliantys teisės aktai, susiję su kitais aspektais bei nustatantys žymėjimą CE ženklu, toks žymėjimas turi reikšti, kad mašina taip pat atitinka šias kitas direktyvas į Lietuvos teisę perkeliančių teisės aktų nuostatas.

Tačiau, kai šias kitas Europos Bendrijos direktyvas į Lietuvos teisę perkeliantys teisės aktai leidžia gamintojui arba jo įgaliotajam atstovui pereinamuoju laikotarpiu pasirinkti taikomą sistemą, žymėjimas CE ženklu reiškia, kad atitinka tik tų direktyvų nuostatas, kurias taiko gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas. Duomenys apie taikytas direktyvas, kaip paskelbta Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje bei šias direktyvas į Lietuvos teisę perkeliančiuose teisės aktuose, turi būti pateikti EB atitikties deklaracijoje.

15. Prieš pateikdamas į rinką iš dalies užbaigtą mašiną, gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas turi užtikrinti, jog yra:

15.1. parengta šio Reglamento 7 priedo B dalyje nurodyta atitinkama techninė dokumentacija;

15.2. parengtos šio Reglamento 6 priede nurodytos surinkimo instrukcijos;

15.3. parengta šio Reglamento 2 priedo B dalyje nurodyta įmontavimo deklaracija.

16. Surinkimo instrukcijos ir įmontavimo deklaracija turi būti pateikiamos kartu su iš dalies užbaigtomis mašinomis, o kai šios mašinos įmontuojamos į užbaigtą mašiną, turi sudaryti šios mašinos techninės bylos dalį.

V. JUDĖJIMO LAISVĖ

17. Inspekcija ir Valstybinė darbo inspekcija neturi drausti, riboti ar kliudyti Lietuvoje pateikti į rinką ir (arba) atiduoti naudoti mašinas, kurios atitinka Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatas.

18. Inspekcija neturi drausti, riboti ar kliudyti Lietuvoje pateikti į rinką iš dalies užbaigtas mašinas, kurių gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas pagal šio Reglamento 2 priedo II skyrių parengia įmontavimo deklaraciją ir pareiškia, jog jos turi būti įmontuotos į mašinas arba sujungtos su kitomis iš dalies užbaigtomis mašinomis, kad sudarytų mašiną.

19. Prekybos mugėse, parodose, per demonstravimus ir kitur Inspekcija ir Valstybinė darbo inspekcija neturi drausti eksponuoti mašinų ar iš dalies užbaigtų mašinų, kurios neatitinka Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatų, jei matomas ženklas aiškiai parodo, kad jos neatitinka ir jų negalima įsigyti tol, kol nebus pasiekta jų atitiktis. Demonstruojant šias atitikties neturinčias mašinas ar iš dalies užbaigtas mašinas, demonstruojantys asmenys turi imtis reikiamų saugos priemonių žmonių saugumui užtikrinti.

VI. ATITIKTIES PRIELAIDA IR DARNIEJI STANDARTAI

20. Mašinos, pažymėtos ženklu CE ir turinčios pridėtą EB atitikties deklaraciją, kurios turinys nurodytas šio Reglamento 2 priedo I skyriuje, laikomos atitinkančiomis Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatas.

21. Mašinos, pagamintos laikantis atitikties darniesiems standartams, nuorodos į kuriuos buvo išspausdintos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje, laikomos atitinkančiomis esminius sveikatos ir saugos reikalavimus, kuriuos aprėpia šie darnieji standartai. Nuorodas į darniuosius

standartus Europos Komisija skelbia Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

22. Kai Inspekcija, Valstybinė darbo inspekcija, gamintojai, atitikties įvertinimo įstaigos ir kiti suinteresuoti asmenys mano, kad darnusis standartas nevisiškai atitinka šio Reglamento 1 priede nustatytus esminius sveikatos ir saugos reikalavimus, kuriuos jis aprėpia, jie turi išdėstyti savo motyvus, nurodyti šio neatitikimo priežastis, pateikti nuomonę apie manomą darniojo standarto neatitikimą ir, suderinę su Lietuvos standartizacijos departamentu prie Aplinkos ministerijos (toliau vadinama – LSD), atsakingu už Direktyvos 98/34/EB įgyvendinimą, apie tai pranešti Lietuvos atstovui Komitete, įsteigtame prie Europos Komisijos pagal Direktyvą 98/34/EB, o šis turi pateikti šį klausimą spręsti Komitetui.

Jeigu Europos Komisija mano, kad darnusis standartas nevisiškai atitinka Mašinų direktyvos 2006/42/EB 1 priede (šio Reglamento 1 priedas) nustatytus esminius sveikatos ir saugos reikalavimus, kuriuos jis aprėpia, Komisija taip pat pateikia klausimą Komitetui, įsteigtam pagal Direktyvą 98/34/EB.

Vadovaujantis Mašinų direktyva 2006/42/EB, minėtas Komitetas turi pareikšti savo nuomonę nedelsdamas, o Europos Komisija, atsižvelgdama į Komiteto nuomonę, turi nuspręsti skelbti, neskelbti, skelbti su apribojimais, palikti, palikti su apribojimais ar pašalinti susieto darniojo standarto nuorodinį žymenį iš Europos Sąjungos oficialiojo leidinio. LSD su Komiteto nuomone bei Europos Komisijos sprendimu supažindina klausimą pateikusį asmenį.

23. LSD turi imtis tinkamų priemonių, kad leistų socialiniams partneriams, dalyvaujantiems Standartizacijos technikos komitetų, veikiančių prie LSD, veikloje, nacionaliniu lygmeniu daryti įtaką rengiant ir tikrinant darniuosius standartus.

VII. TIKSLINĖS PRIEMONĖS

24. Vadovaujantis Europos Tarybos 1999 m. birželio 28 d. sprendimu 1999/468/EB (OL 1999 L 184), nustatančiu Europos Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką, Europos Komisijai spręsti Mašinų direktyvos 2006/42/EB taikymo klausimus padeda iš valstybių narių atstovų sudarytas komitetas (toliau vadinama – Komitetas), kuriam pirmininkauja Europos Komisijos atstovas. Komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija skiria Lietuvos atstovą į šį Komitetą.

25. Pagal Mašinų direktyvos 2006/42/EB 8 straipsnio 1 dalį ir 22 straipsnio 3 dalį Europos Komisija gali imtis bet kokių priemonių nuostatoms, susijusioms su šiais dalykais, įgyvendinti:

– saugos gaminių orientaciniam sąrašui, nurodytam šio Reglamento 6.3 punkte ir pateiktam šio Reglamento 5 priede, atnaujinti;

– šio Reglamento 27 punkte nurodytoms galinčioms kelti pavojų mašinoms pateikti į rinką apriboti. Pagal Mašinų direktyvos 2006/42/EB 22 straipsnio 3 dalį nustatytas laikotarpis yra trys mėnesiai.

26. Pagal Mašinų direktyvos 2006/42/EB 8 straipsnio 2 dalį ir 22 straipsnio 2 dalį Europos Komisija gali imtis bet kokių priemonių, susijusių su Mašinų direktyvos 2006/42/EB perkėlimu ir taikymu praktikoje, įskaitant priemones, būtinas valstybių narių bendradarbiavimui tarpusavyje ir su Europos Komisija užtikrinti, kaip numatyta šio Reglamento 56 ir 57 punktuose.

27. Pagal Mašinų direktyvos 2006/42/EB 9 straipsnį:

27.1. kai Europos Komisija, laikydamasi Mašinų direktyvos 2006/42/EB 10 straipsnyje (šio Reglamento 22 punktas) nurodytos tvarkos, nusprendžia, kad darnusis standartas nevisiškai atitinka Mašinų direktyvos 2006/42/EB 1 priede (šio Reglamento 1 priedas) nustatytus esminius sveikatos ir saugos reikalavimus, kuriuos jis aprėpia, Europos Komisija gali imtis priemonių, įpareigojančių valstybes nares uždrausti arba riboti pateikti į rinką mašinas, kurių techninės savybės kelia pavojų dėl trūkumų standarte, arba taikyti tokioms mašinoms specialias sąlygas;

27.2. kai Europos Komisija, laikydamasi Mašinų direktyvos 2006/42/EB 11 straipsnyje (šio Reglamento 28–33) punktai) nustatytos tvarkos, nusprendžia, kad valstybės narės taikoma priemonė

yra pagrįsta, Europos Komisija gali imtis priemonių, įpareigojančių valstybes nares uždrausti arba riboti pateikti į rinką mašinas, keliančias tokį pat pavojų dėl jų techninių savybių, arba taikyti tokioms mašinoms specialias sąlygas;

27.3. Kiekviena valstybė narė gali prašyti Europos Komisijos ištirti būtinumą priimti priemones, nurodytas Mašinų direktyvos 2006/42/EB 9 straipsnio 1 dalyje (šio Reglamento 27.1 ir 27.2 papunkčiai);

27.4. Mašinų direktyvos 2006/42/EB 9 straipsnio 1 dalyje (šio Reglamento 27.1 ir 27.2 papunkčiai) nurodytais atvejais Europos Komisija konsultuojasi su valstybėmis narėmis ir kitomis suinteresuotomis šalimis, nurodydama priemones, kurių ji ketina imtis, siekdama Europos Bendrijos lygmeniu užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir saugos lygį. Tinkamai atsižvelgdama į šių konsultacijų rezultatus, Europos Komisija Mašinų direktyvos 2006/42/EB 22 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka priima reikiamas priemones.

VIII. RINKOS APSAUGOS NUOSTATOS

28. Kai Inspekcija ar Valstybinė darbo inspekcija įsitikina, kad Mašinų direktyvos 2006/42/EB taikymo srities aprėpiamos mašinos, pažymėtos CE ženklu ir turinčios pridėtą EB atitikties deklaraciją bei naudojamos pagal paskirtį arba tokiomis aplinkybėmis, kurias galima pagrįstai numanyti, gali kelti pavojų žmonių sveikatai ir saugai, o kur taikytina ir naminiams gyvūnams ar turto išsaugojimui, jos turi imtis tinkamų priemonių pašalinti šias mašinas iš rinkos bei taip pat uždrausti pateikti į rinką ir (arba) atiduoti naudoti šias mašinas arba apriboti jų laisvą judėjimą.

29. Inspekcija turi nedelsdama pranešti Nacionalinei vartotojų teisių apsaugos tarybai prie Teisingumo ministerijos, kuri praneša Europos Komisijai ir kitoms valstybėms narėms apie visas pagal šio Reglamento 28 punktą taikytas priemones, nurodydama priimto sprendimo priežastis, ir ypač, ar atitikties nėra dėl to, kad:

– neatitinka 12.1 punkte nurodytų esminių reikalavimų;

– neteisingai taikomi darnieji standartai, nurodyti šio Reglamento 21 punkte;

– yra netikslumų pačiuose darniuosiuose standartuose, nurodytuose šio Reglamento 21 punkte.

30. Pagal Mašinų direktyvos 2006/42/EB 11 straipsnio 3 dalį Europos Komisija, gavusi šio Reglamento 29 punkte nurodytą pranešimą, nedelsdama pradeda konsultuotis su atitinkamomis šalimis. Po šių konsultacijų Europos Komisija svarsto, ar valstybės narės taikomos priemonės yra pagrįstos, ar ne, ir apie savo sprendimą praneša valstybei narei, kuri ėmėsi iniciatyvos, kitoms valstybėms narėms ir gamintojui arba jo įgaliotajam atstovui.

31. Kai pagal šio Reglamento 28 punktą taikoma priemonė grindžiama netikslumais darniuosiuose standartuose ir kai valstybė narė, kuri ėmėsi šios priemonės, laikosi savo nuomonės, Europos Komisija arba valstybė narė (Lietuvos Respublikoje – Inspekcija) turi pradėti šio Reglamento 22 punkte nurodytą procedūrą.

32. Kai mašinos neatitinka Mašinų direktyvos 2006/42/EB reikalavimų, tačiau pažymėtos CE ženklu, Inspekcija ar Valstybinė darbo inspekcija turi imtis tinkamų veiksmų prieš tuos, kurie žymėjo šiuo ženklu, o Inspekcija apie tai praneša Europos Komisijai. Pagal Mašinų direktyvos 2006/42/EB 11 straipsnio 5 dalį Europos Komisija tai turi pranešti kitoms valstybėms narėms.

33. Pagal Mašinų direktyvos 2006/42/EB 11 straipsnio 6 dalį Europos Komisija turi užtikrinti, kad valstybės narės būtų informuojamos apie šio Reglamento 28–32 punktuose nurodytų procedūrų vykdymą ir rezultatus.

IX. MAŠINOS ATITIKTIES ĮVERTINIMO PROCEDŪROS

34. Gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas, siekdamas patvirtinti, kad mašinos atititinka

Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatas, turi taikyti vieną iš šio Reglamento 35–37 punktuose nurodytų atitikties įvertinimo procedūrų.

35. Kai mašina nėra nurodyta šio Reglamento 4 priede, gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas atitikčiai įvertinti turi taikyti mašinos gamybos vidinių tikrinimų procedūrą, nustatytą šio Reglamento 8 priede.

36. Kai mašina yra nurodyta šio Reglamento 4 priede ir pagaminta pagal šio Reglamento 21 punkte nurodytus darniuosius standartus ir jeigu šie standartai apima visus taikytinus esminius sveikatos ir saugos reikalavimus, gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas turi taikyti vieną iš šių procedūrų:

– atitikties įvertinimo procedūrą, atlikdamas mašinos gamybos vidinius tikrinimus, nustatytus šio Reglamento 8 priede;

– EB tipo tyrimo procedūrą, nustatytą šio Reglamento 9 priede, taip pat mašinos gamybos vidinius tikrinimus, nustatytus šio Reglamento 8 priede;

– pilną kokybės užtikrinimo procedūrą, nustatytą šio Reglamento 10 priede.

37. Kai mašina yra nurodyta šio Reglamento 4 priede ir pagaminta nesilaikant šio Reglamento 21 punkte nurodytų darniųjų standartų arba jų laikytasi tik iš dalies, taip pat jei darnieji standartai apima ne visus taikytinus esminius sveikatos ir saugos reikalavimus arba jei nagrinėjamai mašinai nėra darniųjų standartų, gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas taiko vieną iš šių procedūrų:

– EB tipo tyrimo procedūrą, nustatytą šio Reglamento 9 priede, taip pat mašinos gamybos vidinius tikrinimus, nustatytus šio Reglamento 8 priede;

– pilną kokybės užtikrinimo procedūrą, nustatytą šio Reglamento 10 priede.

X. PASKELBTOSIOS (NOTIFIKUOTOSIOS) ĮSTAIGOS

38. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija praneša Ūkio ministerijai, kuri turi pranešti Europos Komisijai bei kitoms valstybėms narėms apie įstaigas, kurias Socialinės apsaugos ir darbo ministerija paskyrė atlikti šio Reglamento 36 ir 37 punktuose nurodytą atitikties įvertinimą pateikiant mašinas į rinką, taip pat konkrečias atitikties įvertinimo procedūras ir mašinų kategorijas, kurioms šios įstaigos buvo paskirtos, bei šioms įstaigoms Europos Komisijos iš anksto suteiktus identifikacinius numerius. Taip pat būtina pranešti Europos Komisijai ir kitoms valstybėms narėms apie visus tolesnius pakeitimus.

39. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turi užtikrinti, kad paskelbtosios (notifikuotosios) įstaigos būtų prižiūrimos reguliariai tikrinant, kad jos nuolat atitiktų šio Reglamento 11 priede nustatytus kriterijus. Paprašius paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga turi pateikti visą prašomą informaciją, įskaitant biudžeto dokumentus, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija galėtų užtikrinti, jog laikomasi šio Reglamento 11 priedo reikalavimų.

40. Vertinant įstaigas, kurios siekia būti paskelbtosios (notifikuotosios) įstaigos, arba jau paskelbtąsias (notifikuotąsias) įstaigas, taikomi šio Reglamento 11 priede nurodyti kriterijai.

41. Pagal Mašinų direktyvos 2006/42/EB 14 straipsnio 4 dalį, kad būtų paskleista informacija, Europos Komisija Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje paskelbia paskelbtųjų (notifikuotųjų) įstaigų sąrašą kartu su jų identifikaciniais numeriais ir užduotimis, kurioms jos yra paskirtos. Europos Komisija užtikrina, kad šis sąrašas nuolat būtų atnaujinamas.

42. Atitikties įvertinimo įstaigos, atitinkančios vertinimo kriterijus, nustatytus taikytinuose darniuosiuose standartuose, kurių nuorodiniai žymenys skelbti Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje, turi būti laikomos patenkinančiomis atitinkamus šio Reglamento 11 priedo kriterijus.

43. Jei paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga nustato, kad gamintojas neįvykdė arba nebevykdo taikytinų Mašinų direktyvos 2006/42/EB reikalavimų arba kad EB tipo tyrimo sertifikatas arba kokybės užtikrinimo sistemos patvirtinimas neturėjo būti išduoti, ji, atsižvelgdama į proporcingumo principą ir pateikusi detalius argumentus bei nurodžiusi priežastis, turi sustabdyti ar panaikinti sertifikato ar išduoto patvirtinimo galiojimą arba taikyti jiems apribojimus, išskyrus atvejus, kai

gamintojas, įgyvendindamas tinkamas koregavimo priemones, užtikrina, kad atitiktų Mašinų direktyvos 2006/42/EB reikalavimus. Atvejus, kai sustabdomas ar panaikinamas sertifikato ar patvirtinimo galiojimas arba jiems taikomi bet kokie apribojimai, taip pat atvejais, kai gali prireikti Inspekcijos įsikišimo, paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga apie tai turi jai pranešti. Inspekcija nedelsdama turi apie tai pranešti kitoms valstybėms narėms ir Europos Komisijai. Gamintojas paskelbtosios (notifikuotosios) įstaigos ar Inspekcijos veiksmus gali apskųsti teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

44. Pagal Mašinų direktyvos 2006/42/EB 14 straipsnio 7 dalį Europos Komisija organizuoja pasikeitimą patirtimi tarp valdžios institucijų, atsakingų valstybėse narėse už paskelbtųjų (notifikuotųjų įstaigų paskyrimą, pranešimą apie jas ir priežiūrą, taip pat tarp paskelbtųjų (notifikuotųjų) įstaigų, kad būtų koordinuojamas vienodas Mašinų direktyvos 2006/42/EB taikymas.

45. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turi nedelsdama atšaukti pranešimą apie paskelbtąją (notifikuotąją) įstaigą, kai tik išsiaiškina:

– kad įstaiga jau netenkina šio Reglamento 11 priede nurodytų kriterijų arba

– kad įstaiga deramai nevykdo savo pareigų.

Apie tai Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turi nedelsdama informuoti Ūkio ministeriją, kuri apie tai praneša Europos Komisijai ir kitoms valstybėms narėms.

XI. MAŠINŲ MONTAVIMAS IR NAUDOJIMAS

46. Laikydamasi Europos Bendrijos įstatymų, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija gali nustatyti tokius reikalavimus, kokie yra būtini, siekiant užtikrinti, kad žmonės, visų pirma darbuotojai, būtų apsaugoti mašinų naudojimo metu, jeigu tai nereiškia, kad šios mašinos yra modifikuojamos šiame Reglamente nenurodytu būdu.

XII. ŽYMĖJIMAS CE ŽENKLU

47. Atitikties žymėjimo ženklą CE sudaro didžiosios CE raidės, kaip parodyta šio Reglamento 3 priede.

48. Mašinos pagal šio Reglamento 3 priedą turi būti matomai, įskaitomai ir neištrinamai pažymėtos CE ženklu.

49. Draudžiama mašinas žymėti ženklais, simboliais ir užrašais, kurie dėl savo reikšmės ir formos arba jų abiejų panašumo į ženklą CE gali klaidinti trečiąsias šalis. Mašinos gali būti žymimos bet kuriais kitais ženklais, jeigu taip žymint nesumažėja CE ženklo matomumas, įskaitomumas bei prasmė.

XIII. NETEISINGAS ŽYMĖJIMAS

50. Inspekcija bei Valstybinė darbo inspekcija žymėjimą turi laikyti neatitinkančiu reikalavimų:

– kai CE ženklu pažymėti gaminiai, kuriems Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatos netaikomos;

– kai mašina nepažymėta CE ženklu ir (arba) nėra mašinos EB atitikties deklaracijos;

– kai mašina pažymėta kitu nei CE ženklas, kuris yra draudžiamas pagal šio Reglamento 49 punktą.

51. Kai Inspekcija bei Valstybinė darbo inspekcija įsitikina, kad žymėjimas neatitinka taikytinų Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatų, gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas įpareigojami pasiekti gaminio atitikimą ir liautis pažeidinėti Mašinų direktyvoje 2006/42/EB nustatytas sąlygas.

52. Jei žymėjimas ir toliau neatitinka reikalavimų, Inspekcija ar Valstybinė darbo inspekcija

turi imtis visų tinkamų priemonių, kad apribotų ar uždraustų pateikti į rinką nagrinėjamą gaminį arba užtikrintų, kad jis būtų pašalintas iš rinkos šio Reglamento 28–33 punktuose nustatyta tvarka.

XIV. KONFIDENCIALUMAS

53. Nepažeisdamos nacionalinių teisės aktų nuostatų ir praktikos dėl slaptumo, visos su Mašinų direktyvos 2006/42/EB taikymu susietos šalys ir asmenys privalo informaciją, įgytą vykdant savo užduotis, laikyti konfidencialia. Ypatingai konfidencialia informacija laikomos verslo, komercinės ir profesinės paslaptys, išskyrus atvejus, kai tokios informacijos atskleidimas būtinas, siekiant užtikrinti žmonių sveikatą ir saugą.

54. Šio Reglamento 53 punkto nuostatos netaikomos su Mašinų direktyvos 2006/42/EB taikymu susietų šalių bei paskelbtųjų (notifikuotųjų) įstaigų įsipareigojimams dėl abipusio informavimo bei įspėjimų išleidimo.

55. Bet kurios priemonės, priimtos Nacionalinės vartotojų teisių apsaugos tarybos, Inspekcijos bei Valstybinės darbo inspekcijos, vykdant šio Reglamento 27.1–27.3 papunkčių ir 28–33 punktų nuostatas, taip pat priimtos Europos Komisijos pagal Mašinų direktyvos 2006/42/EB 9 ir 11 straipsnius, turi būti paskelbtos „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“.

XV. VALSTYBIŲ NARIŲ BENDRADARBIAVIMAS

56. Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba, Inspekcija ir Valstybinė darbo inspekcija turi bendradarbiauti tarpusavyje ir su Europos Komisija, keistis informacija, būtina Mašinų direktyvai 2006/42/EB vienodai taikyti.

57. Pagal Mašinų direktyvos 2006/42/EB 19 straipsnio 2 dalį Europos Komisija koordinuoja vienodą šios direktyvos taikymą bei organizuoja keitimąsi patirtimi tarp kompetentingų valdžios institucijų, atsakingų už rinkos priežiūrą.

XVI. TEISINĖS PRIEMONĖS

58. Kiekvienoje pagal Mašinų direktyvą 2006/42/EB taikomoje priemonėje, kuri riboja šios direktyvos taikymo sritimi aprėpiamų mašinų pateikimą į rinką ir (arba) atidavimą naudoti, turi būti nurodoma tiksli priežastis, dėl kurios taikoma priemonė. Inspekcija apie tokią priemonę kaip galima greičiau turi pranešti suinteresuotai šaliai, kuri tuo pačiu turi būti informuota apie teisines priemones, kuriomis ji gali naudotis pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius teisės aktus bei apie šiai priemonei taikomus laiko apribojimus.

XVII. INFORMACIJOS SKLEIDIMAS

59. Pagal Mašinų direktyvos 2006/42/EB 21 straipsnį Europos Komisija imasi būtinų priemonių, kad tinkama informacija, susijusi su šios direktyvos įgyvendinimu, būtų prieinama.

XVIII. SANKCIJOS

60. Sankcijas, taikytinas už šio Reglamento nuostatų pažeidimus, nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Šeštoji knyga. Prievolių teisė (Žin., 2000, Nr. 74-2262) ir Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatymas (Žin., 1999, Nr. 52-1673; 2001, Nr. 64-2324).

_____

Techninio reglamento „Mašinų sauga“
1 priedas

ESMINIAI SVEIKATOS IR SAUGOS REIKALAVIMAI MAŠINŲ PROJEKTAVIMUI IR GAMYBAI

BENDRIEJI PRINCIPAI

1. Mašinų gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas turi užtikrinti, kad būtų atliktas rizikos įvertinimas tam, kad būtų apibrėžti mašinai taikomi sveikatos ir saugos reikalavimai. Mašinos turi būti projektuojamos ir gaminamos, atsižvelgiant į rizikos įvertinimo rezultatus.

Aukščiau minėtu rizikos įvertinimo ir rizikos mažinimo iteratyviniu (nuoseklaus priartėjimo) procesu gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas turi:

– apibrėžti mašinos numatyto naudojimo ir bet kurio iš anksto pagrįstai numatomo jos netinkamo naudojimo ribas;

– identifikuoti pavojus, kuriuos gali kelti mašina, ir susijusias pavojingas aplinkybes;

– apskaičiuoti riziką, atsižvelgdamas į galimo sužeidimo ar žalos sveikatai sunkumą bei galimybę jiems kilti;

– įvertinti riziką, siekdamas nuspręsti, ar, atsižvelgiant į šio Reglamento nuostatas, reikalingas rizikos mažinimas;

– pašalinti pavojus ar sumažinti riziką, susijusią su šiais pavojais, taikydamas apsaugines priemones 1.1.2 punkto b papunktyje nustatyta pirmumo seka.

2. Esminiuose sveikatos ir saugos reikalavimuose nustatyti įpareigojimai taikomi tik tada, kai nagrinėjama mašina, naudojama gamintojo ar jo įgaliotojo atstovo nustatytomis aplinkybėmis arba numatytomis neįprastomis aplinkybėmis, kelia atitinkamą pavojų. Saugos integravimo principai, nurodyti 1.1.2 punkte, ir įpareigojimai dėl mašinos žymėjimo bei instrukcijų, nurodytų 1.7.3 ir 1.7.4 punktuose, taikomi bet kuriuo atveju.

3. Šiame priede nustatyti esminiai sveikatos ir saugos reikalavimai yra privalomi. Tačiau, atsižvelgiant į technikos lygį, gali būti neįmanoma įvykdyti jais nustatytų tikslų. Tuo atveju mašinos turi būti suprojektuotos ir pagamintos, siekiant, kiek galima priartėti prie šių tikslų.

4. Šis priedas susideda iš kelių dalių. Pirmoji dalis yra bendra ir taikoma visų rūšių mašinoms. Kitose dalyse apibūdinami tam tikrų rūšių specifiniai pavojai. Vis dėlto šį priedą būtina išnagrinėti visą tam, kad būtumėte tikri dėl visų taikytinų esminių reikalavimų įvykdymo. Projektuojant mašiną priklausomai nuo atlikto pagal šių bendrųjų principų 1 punktą rizikos įvertinimo rezultatų turi būti atsižvelgta į bendrosios dalies reikalavimus ir reikalavimus vienos ar daugiau kitų dalių.

1. ESMINIAI SVEIKATOS IR SAUGOS REIKALAVIMAI

1.1. Bendros pastabos.

1.1.1. Apibrėžimai.

Šiame priede:

a) pavojus – tai sužeidimo ar žalos sveikatai galimas šaltinis;

b) pavojaus zona – tai bet kuri zona mašinoje ir (arba) aplink ją, kurioje žmogų veikia rizika jo sveikatai arba saugai;

c) pažeidžiamasis asmuo – tai bet kuris asmuo, visiškai arba iš dalies esantis pavojaus zonoje;

d) operatorius – tai asmuo arba asmenys, montuojantys, valdantys, reguliuojantys, prižiūrintys, valantys, remontuojantys arba perkeliantys mašinas;

e) rizika – tai sužalojimo ar žalos sveikatai atsiradimo tikimybės ir masto derinys, kuris gali kilti pavojingose aplinkybėse;

f) apsaugas – tai mašinos dalis, specialiai naudojama sudaryti konkretų užtvarą materialaus

barjero pagalba;

g) apsauginis įtaisas – tai įtaisas, kitoks nei apsaugas, kuris vienas arba kartu su apsaugu sumažina riziką;

h) numatomasis naudojimas – tai mašinos naudojimas, vadovaujantis naudojimosi instrukcijose pateikta informacija;

i) iš anksto numanomas netinkamas naudojimas – tai mašinos naudojimas naudojimosi instrukcijoje nenumatytu būdu, bet kuris gali būti padariniu lengvai nuspėjamo žmogaus elgesio.

1.1.2. Saugos integravimo principai.

a) Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad būtų pritaikyta savo funkcijoms, ir, nekeldama rizikos žmonėms, galėtų veikti, būti reguliuojama ir prižiūrima, kai šie veiksmai atliekami pagal numatytas aplinkybes, taip pat atsižvelgiant į bet kurį pagrįstai numanomą netinkamą jos naudojimą.

Taikomų priemonių tikslu turi būti pašalinimas bet kurios rizikos per visą numatytą mašinos gyvavimo laiką, įskaitant mašinos transportavimo, surinkimo, išardymo ir pavertimo netinkama naudoti bei metalo laužu etapus.

b) Gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas, parinkdamas pačius tinkamiausius būdus, privalo taikyti šiuos principus tokia eilės tvarka:

– kiek įmanoma pašalinti arba sumažinti riziką (neatsiejamas saugių mašinų projektavimas ir gamyba);

– imtis būtinų apsauginių priemonių dėl rizikos, kurios neįmanoma pašalinti;

– informuoti naudotoją apie liekamąją riziką dėl bet kurių priimtų apsauginių priemonių trūkumų, nurodyti, ar reikalingas specialus mokymas ir nustatyti, kokios asmeninės apsaugos priemonės reikalingos.

c) Gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas, projektuodamas ir gamindamas mašinas bei rengdamas jų instrukcijas, privalo įžvelgti ne tik numatytą mašinų naudojimą, bet taip pat bet kurį pagrįstai numanomą netinkamą jų naudojimą.

Mašinos turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad būtų negalimas neįprastas jų naudojimas, jei toks naudojimas keltų riziką. Kur taikytina, instrukcijose naudotojo dėmesys turi būti atkreiptas į būdus, kuriais (kurie, kaip parodė patirtis, gali pasitaikyti) mašinos neturi būti naudojamos.

d) Mašinos turi būti projektuojamos ir gaminamos atsižvelgiant į suvaržymus, kurie veiktų operatorių dėl būtino ar numatyto asmeninių apsaugos priemonių naudojimo.

e) Mašinos turi būti tiekiamos su visa specialiąja įranga ir reikmenimis, būtinais joms saugiai reguliuoti, prižiūrėti ir naudoti.

1.1.3. Medžiagos ir produktai.

Medžiagos ar produktai, naudojami mašinoms gaminti, taip pat produktai, susidarantys jas naudojant, neturi kelti pavojaus pažeidžiamų asmenų saugai ar sveikatai. Būtent, kur naudojami skysčiai, mašinos turi būti suprojektuotos ir pagamintos, neleidžiant kilti rizikai dėl pripildymo, naudojimo, utilizavimo bei nutekėjimo.

1.1.4. Apšvietimas

Mašina turi būti tiekiama su įmontuotu apšvietimu, tinkančiu numatytam naudojimui, jeigu jo nebuvimas gali sukelti riziką, nepaisant įprasto intensyvumo aplinkoje esančio apšvietimo.

Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad dėl apšvietimo neatsirastų šešėlių zonų, galinčių sukelti trukdymus, kad nebūtų erzinančio apakinimo ir ant judančių dalių nebūtų pavojingų stroboskopinių reiškinių.

Vidinėse mašinos dalyse, kurias reikia dažnai patikrinti ir reguliuoti, taip pat priežiūros zonose turi būti įrengtas tinkamas apšviestimas.

1.1.5. Mašinos konstrukcija jos perkėlimui palengvinti.

Mašina ar kiekviena jos sudedamoji dalis turi:

– turėti saugaus perkėlimo ir transportavimo galimybę,

– būti supakuota ar sukonstruota taip, kad ją būtų galima saugiai ir nepažeidžiant sandėliuoti.

Mašinos ir (arba) jos sudedamųjų dalių transportavimo metu neturi būti jokios galimybės netikėtiems judėjimams ar pavojams dėl nestabilumo, kai mašina ir (arba) jos sudedamosios dalys yra perkeliamos pagal gamintojo instrukcijas.

Kai mašinos arba įvairių jos sudedamųjų dalių svoris, dydis arba forma trukdo jas gabenti rankomis, mašina arba kiekviena sudedamoji dalis turi:

– turėti pritvirtintus kėlimo įtaisų prijungimus arba

– būti sukonstruota taip, kad šiuos prijungimus būtų galima pritvirtinti, arba

– turėti tokią formą, kad būtų galima lengvai pritvirtinti standartinį kėlimo įtaisą.

Jeigu mašina ar viena iš jos sudedamųjų dalių yra keliama rankomis, ji turi:

– būti lengvai pakeliama arba

– turėti įtaisus, pritaikytus saugiam pakėlimui ir nešimui.

Įrankių ir (arba) mašinos dalių, kurios net jeigu ir lengvos, tačiau gali būti pavojingos, kėlimui turi būti padaryti specialūs įtaisai.

1.1.6. Ergonomika.

Esant numatytoms naudojimo sąlygoms, operatoriaus patiriamas diskomfortas, nuovargis bei fizinė ir psichologinė įtampa turi būti sumažinti iki įmanomo minimumo, atsižvelgiant į ergonomikos principus, tokius kaip:

– leidžiančius operatoriaus fizinių matmenų, jėgos ir ištvermės įvairovę,

– suteikiančius pakankamai erdvės operatoriaus kūno dalių judesiams,

– leidžiančius išvengti mašinos nustatomo darbo tempo,

– panaikinančius stebėseną, kuri reikalauja užsitęsusio susikaupimo,

– pritaikančius žmogaus/mašinos sąsają prie numatomų operatoriaus charakteristikų.

1.1.7. Darbo vietos.

Darbo vieta turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad būtų išvengta bet kurio pavojaus dėl išmetamųjų dujų ir (arba) deguonies trūkumo.

Jei mašina numatyta naudoti pavojingoje aplinkoje, keliančioje riziką operatoriaus sveikatai ir saugai, arba jeigu pati mašina sudaro pavojingą aplinką, turi būti imamasi tinkamų priemonių užtikrinti, kad operatorius turėtų geras darbo sąlygas ir būtų apsaugotas nuo bet kokių iš anksto numanomų pavojų.

Kur taikytina, darbo vietoje turi būti įrengta atitinkama kabina, kuri yra suprojektuota, pagaminta ir (arba) aprūpinta taip, kad atitiktų pirmiau išdėstytus reikalavimus. Išėjimas turi leisti greitai pasišalinti. Be to, kai taikytina, avarinis išėjimas turi būti iš anksto įrengtas kitoje, nei įprastas išėjimas, pusėje.

1.1.8. Sėdynė.

Kur taikytina ir kai tai leidžia darbo sąlygos, darbo vietos, sudarančios neatsiejamą mašinos dalį, turi būti suprojektuotos taip, kad jose būtų galima įmontuoti sėdynes.

Jei numatyta, kad operatorius darbo metu sėdės, o valdymo vieta yra neatsiejama mašinos dalis, sėdynė turi būti pateikiama kartu su mašina.

Operatoriaus sėdynė turi sudaryti galimybę jam išlaikyti stabilią padėtį. Be to, sėdynę ir jos atstumą nuo valdymo įtaisų turi būti įmanoma pritaikyti prie operatoriaus.

Jei mašinai būdinga vibracija, tai sėdynė turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad iki žemiausio, pagrįstai įmanomo lygio sumažintų operatoriui perduodamą vibraciją. Sėdynės įtvirtinimai turi išlaikyti visas juos veikiančias apkrovas. Kai po operatoriaus kojomis nėra grindų, turi būti įrengti pakojai, padengti slydimui atsparia medžiaga.

1.2. Valdymo sistemos.

1.2.1. Valdymo sistemų sauga ir patikimumas.

Valdymo sistemos turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad neleistų kilti pavojingoms aplinkybėms. Svarbiausia, jos turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad:

– galėtų atlaikyti numatytas darbines įtampas ir poveikį iš išorės,

– valdymo sistemos techninių priemonių ar programinės įrangos gedimas nesudarytų pavojingų aplinkybių,

– klaidos valdymo sistemos logikoje nesudarytų pavojingų aplinkybių,

– iš anksto pagrįstai numanomos žmogaus klaidos darbo metu nesudarytų pavojingų aplinkybių. Ypatingas dėmesys turi būti atkreiptas į šiuos dalykus:

– mašina neturi netikėtai įsijungti,

– mašinos parametrai neturi kisti jos nevaldant, kai šie pakeitimai gali sudaryti pavojingas aplinkybes,

– neturi būti trukdoma mašinos sustabdymui, jeigu stabdymo komanda jau buvo duota,

– mašinos judančioji dalis ar mašinoje laikomas ruošinys neturi nukristi arba būti išmestas,

– automatinis arba rankinis judančiųjų dalių stabdymas, kad ir kur jos bebūtų, neturi būti nutraukiamas,

– apsauginiai įtaisai turi išlikti visiškai veiksmingi arba duoti stabdymo komandą,

– su sauga susijusios valdymo sistemos dalys turi susietai tikti visam iš mašinų surinktam gaminiui ir (arba) iš dalies užbaigtai mašinai.

Esant belaidžiam valdymui, automatinis stabdymas turi būti padarytas veikliu, kai nėra gaunami teisingi valdymo signalai, įskaitant ryšio praradimą.

1.2.2. Valdymo įtaisai.

Valdymo įtaisai turi būti:

– aiškiai matomi ir atpažįstami, kur tinkama, pritaikant piktogramas,

– išdėstyti taip, kad būtų saugiai valdomi be dvejojimo ar laiko praradimo ir be dviprasmiškumo,

– suprojektuoti taip, kad valdymo įtaiso judesys atitiktų jo veikimą,

– išdėstyti už pavojaus zonos, išskyrus tam tikrus valdymo įtaisus, kurie turi būti toje zonoje, pvz., avarinio stabdymo ar pakabinami mokomieji pultai,

– išdėstyti taip, kad jų veikimas negalėtų sukelti jokios papildomos rizikos,

– suprojektuoti arba apsaugoti taip, kad norimas poveikis, susijęs su pavojumi, galėtų būti pasiektas tik sąmoningu veiksmu,

– pagaminti taip, kad galėtų išlaikyti iš anksto numatytas jėgas; ypatingas dėmesys turi būti skiriamas avarinio stabdymo įtaisams, kuriuos gali veikti ypač didelės jėgos.

Kai suprojektuoti ir pagaminti valdymo įtaisai skirti atlikti keliems skirtingiems veiksmams, būtent, kur nėra vienareikšmio atitikmens, tai turimas atlikti veiksmas turi būti aiškiai parodytas ir, kur būtina, priklausomas nuo patvirtinimo.

Įvertinant ergonomikos principus, valdymo įtaisai turi būti sumontuoti taip, kad jų išdėstymas, eiga ir pasipriešinimas veikimui, būtų suderinti su atliekamu veiksmu.

Mašina saugiam veikimui turi turėti reikalingus indikatorius. Būtina, kad operatorius galėtų juos skaityti iš valdymo vietos.

Iš kiekvienos valdymo vietos operatorius turi galėti įsitikinti, kad pavojaus zonose nėra žmonių, arba valdymo sistema turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad mašinos paleisti nebūtų galima tol, kol bet koks žmogus yra pavojaus zonoje.

Jei nei viena šių galimybių nėra taikoma, tai prieš mašinai pradedant veikti, turi būti duodamas įspėjamasis garsinis ir (arba) vaizdinis signalas. Pažeidžiamasis asmuo turi turėti laiko palikti pavojaus zoną arba neleisti paleisti mašiną.

Jei būtina, turi būti paruoštos priemonės užtikrinti, kad mašina galėtų būti valdoma tik iš valdymo vietų, išdėstytų vienoje ar daugiau iš anksto numatytų zonų ar vietų.

Kai yra daugiau nei viena valdymo vieta, valdymo sistema turi būti suprojektuota taip, kad naudojant vieną iš jų, nebūtų įmanoma naudoti kitų, išskyrus stabdymo valdymą ir avarinį stabdymą.

Jei mašina turi dvi ar daugiau darbo vietų, kiekvienoje vietoje turi būti įrengti visi būtini valdymo įtaisai, kad operatoriai vienas kitam nekliudytų bei nesudarytų pavojingų aplinkybių.

1.2.3. Paleidimas.

Paleisti mašiną turi būti įmanoma tik tam tikslui skirto valdymo įtaiso sąmoningu įjungimu.

Tas pat reikalavimas taikomas:

– pakartotinai paleidžiant mašiną, sustabdytą dėl bet kokios priežasties,

– atliekant ženklius eksploatavimo sąlygų pakeitimus.

Tačiau pakartotinis mašinos paleidimas arba eksploatavimo sąlygų pakeitimas gali būti atliktas sąmoningu įtaiso, kitokio nei tam tikslui skirto valdymo įtaiso, įjungimu, su sąlyga, kad tai nesudarys pavojingų aplinkybių.

Mašinai, dirbančiai automatiniu režimu, mašinos paleidimas, pakartotinis paleidimas po sustabdymo ar eksploatavimo sąlygų pakeitimas gali būti įmanomas be įsikišimo, su sąlyga, jeigu tai nesudaro pavojingų aplinkybių.

Jeigu mašina turi keletą paleidimo valdymo įtaisų ir dėl to operatoriai gali sukelti pavojų vienas kitam, šiai rizikai pašalinti turi būti įrengti papildomi įtaisai. Jei dėl saugumo būtina, kad paleidimas ir (arba) stabdymas būtų atlikti tam tikra seka, tai turi būti įmontuoti įtaisai, kurie užtikrintų, kad šie veiksmai būtų atliekami teisinga seka.

1.2.4. Stabdymas.

1.2.4.1. Įprastas stabdymas.

Mašinose turi būti įrengti valdymo įtaisai, kuriais mašina galėtų būti saugiai ir visiškai sustabdyta. Kiekvienoje darbo vietoje turi būti įrengtas valdymo įtaisas, kuris priklausomai nuo esančio pavojaus sustabdytų tam tikrus arba visus mašinos veiksmus taip, kad mašina taptų saugi.

Mašinos stabdymo valdymas turi turėti pirmumą palyginus su paleidimo valdymu.

Kai tik mašina arba jos pavojingi veiksmai sustabdomi, turi būti nutrauktas energijos tiekimas susietoms pavaroms.

1.2.4.2. Darbinis stabdymas.

Kai dėl darbinių priežasčių reikalingas stabdymo valdymas, kuris nenutraukia energijos tiekimo pavaroms, tai stabdymo sąlygos turi būti stebimos ir prižiūrimos.

1.2.4.3. Avarinis stabdymas.

Mašinoje turi būti įrengtas vienas arba daugiau avarinių stabdiklių, padedančių išvengti esančio arba gresiančio pavojaus. Taikomos šios išimtys:

– mašinai, kurioje avarinis stabdiklis nesumažintų rizikos, nes jis nesumažintų stabdymo laiko, arba neleistų taikyti būtinas specialiąsias priemones rizikai šalinti;

– portatyvinėms (nešiojamoms) rankose laikomoms ir rankomis valdomoms mašinoms.

Avarinis stabdiklis turi:

– turėti aiškiai atpažįstamus bei matomus ir greitai pasiekiamus valdymo įtaisus,

– kiek įmanoma greičiau sustabdyti pavojingą procesą, nesukeldamas jokios papildomos rizikos,

– kur būtina, paleisti arba sudaryti paleidimo galimybę tam tikriems apsaugo judėjimams.

Kai tik avarinio stabdiklio įjungimas įvykdo stabdymo komandą, avarinio stabdiklio sukibimas turi išlaikyti šią komandą tol, kol šis sukibimas nebus specifiškai panaikintas. Neturi būti galimybės įjungti stabdiklį, kol nepaleista stabdymo komanda. Turi būti įmanoma išjungti stabdiklį tik atitinkamu veiksmu ir stabdiklio išjungimas neturi vėl paleisti mašinos, o tik leisti pakartotinį paleidimą.

Avarinio stabdymo funkcija turi būti galima ir įvykdoma visą laiką nepriklausomai nuo darbo režimo.

Avariniai stabdikliai turi papildyti kitas techninės apsaugos priemones, o ne jas pakeisti.

1.2.4.4. Mašinų surinkimas.

Tuo atveju, kai mašina ar mašinos dalys skirtos veikti kartu, mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad stabdymo valdymas, įskaitant avarinio stabdymo stabdiklius, galėtų sustabdyti ne tik pačią mašiną, bet ir visą susijusią įrangą, jeigu jos tolesnis veikimas gali būti pavojingas.

1.2.5. Valdymo ar darbinių režimų parinkimas.

Parinkti valdymo ar darbiniai režimai privalo turėti pirmenybę prieš visus kitus valdymo ar darbinius režimus, išskyrus avarinį stabdymą.

Jeigu mašina suprojektuota ir pagaminta, numačius jos naudojimą keliais valdymo ir darbiniais režimais, reikalaujančiais skirtingų apsauginių priemonių ir (arba) darbinių procedūrų, tai joje turi būti įrengtas darbinių režimų selektorius, kuris gali būti fiksuojamas kiekvienoje pozicijoje. Kiekviena selektoriaus pozicija turi būti aiškiai atpažįstama ir turi atitikti vienintelį darbinį arba valdymo režimą.

Selektorius gali būti pakeistas kitais parinkimo metodais, kurie riboja tam tikrų mašinos funkcijų naudojimą tam tikroms operatorių kategorijoms.

Jeigu tam tikroms operacijoms mašina turi galėti veikti su perkeliamais arba pašalinamais apsaugais ir (arba) išjungtais apsauginiais įtaisais, tai valdymo arba darbinio režimo selektorius tuo pačiu metu turi:

– išjungti visus kitus valdymo ar darbinius režimus,

– leisti pavojingų funkcijų paleidimą tik valdymo įtaisais, kuriems būtinas nepertraukiamas veiksmas,

– leisti pavojingų funkcijų paleidimą tik sumažinus rizikos aplinkybes, neleidžiant pavojų dėl sujungto nuoseklumo,

– neleisti bet kurio pavojingų funkcijų paleidimo tyčiniu ar netyčiniu mašinos daviklių įjungimu.

Jei šių keturių sąlygų negalima išpildyti vienu metu, valdymo ar darbinio režimo selektorius turi įjungti kitas apsaugines priemones, suprojektuotas ir pagamintas tam, kad užtikrintų saugią darbo zoną. Be to, operatorius turi galėti valdyti dalis, su kuriomis dirba, iš reguliavimo vietos.

1.2.6. Energijos tiekimo gedimas.

Mašinai tiekiamos energijos nutraukimas, atkūrimas po nutraukimo ar bet kurios rūšies nepastovumas neturi sudaryti pavojingų aplinkybių.

Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas šiems klausimams:

– mašina neturi įsijungti netikėtai,

– mašinos parametrai neturi keistis jos nevaldant, jei tokie pakitimai gali sudaryti pavojingas aplinkybes,

– neturi būti trukdoma mašinos sustabdymui, jeigu komanda jau buvo duota,

– jokia mašinos judanti dalis ar mašinoje laikomas ruošinys neturi iškristi arba būti išmestas,

– neturi būti trukdoma judančių dalių, kokios jos bebūtų, automatiniam ar rankiniam stabdymui,

– apsauginiai įtaisai turi išlikti visiškai veiksmingi arba duoti stabdymo komandą.

1.3. Apsauga nuo mechaninių pavojų.

1.3.1. Stabilumo netekimo rizika.

Mašina, jos sudėtinės dalys ir priedai turi būti pakankamai stabilūs, kad transportavimo, surinkimo, išardymo ir bet kurio kito, su mašina susieto, veiksmo metu būtų išvengta virtimo, kritimo ar nevaldomo judėjimo.

Jei pačios mašinos ar jai numatytos įrangos forma nėra pakankamai stabili, tai turi būti pridėtos atitinkamos pritvirtinimo priemonės ir apie jas nurodyta instrukcijoje.

1.3.2. Lūžimo rizika dirbant.

Įvairios mašinos dalys ir jų sujungimai turi išlaikyti naudojimo metu juos veikiančius įtempius.

Naudojamų medžiagų ilgaamžiškumas turi atitikti gamintojo arba jo įgaliotojo atstovo numatytą darbinės aplinkos pobūdį, ypač dėl nuovargio, senėjimo, korozijos ir dilimo reiškinių.

Instrukcijose turi būti nurodyti dėl saugos reikalingų patikrinimų ir priežiūrų tipai bei jų dažnumas. Kur taikytina, jose turi būti nurodytos susidėvėti linkusios dalys ir jų keitimo kriterijai.

Kur, nepaisant priimtų priemonių, lūžimo ar suirimo rizika išlieka, susietos dalys turi būti įmontuotos, išdėstytos ir (arba) apsaugotos taip, kad jų nuolaužos būtų sulaikomos, išvengiant

pavojingų aplinkybių.

Ir kieti, ir lankstūs skysčius perduodantys vamzdžiai, ypač tie, kuriuose veikia aukštas slėgis, turi išlaikyti numatytus vidinius ir išorinius poveikius bei turi būti tvirtai įtvirtinti ir (arba) apsaugoti, užtikrinant, jog jų trūkimas nesukels rizikos.

Kur apdirbimui skirta medžiaga prie įrankio paduodama automatiškai, siekiant išvengti rizikos žmonėms, turi būti įvykdytos šios sąlygos:

– kai ruošinys susiliečia su įrankiu, pastarasis turi būti pasiekęs savo įprastinę darbinę būklę,

– kai įrankis pradeda veikti ir (arba) sustoja (pagal komandą ar atsitiktinai), ruošinio padavimo judesys ir įrankio judėjimas turi būti suderinti.

1.3.3. Rizika dėl krintančių ar išmetamų daiktų.

Turi būti imamasi atsargos priemonių, kad būtų išvengta rizikos dėl krintančių ar išmetamų daiktų.

1.3.4. Rizika dėl paviršių, briaunų ir kampų.

Pasiekiamos mašinos dalys turi neturėti galinčių sužeisti aštrių briaunų, aštrių kampų ir šiurkščių paviršių tiek, kiek leidžia jų paskirtis.

1.3.5. Rizika, susijusi su daugiaoperacinėmis mašinomis.

Jeigu mašina skirta atlikti keletą skirtingų operacijų su ruošinio rankiniu nuėmimu tarp kiekvienos operacijos (daugiaoperacinė mašina), ji turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad kiekvienas elementas galėtų būti naudojamas atskirai be kitų elementų, sudarančių riziką pažeidžiamiems asmenims.

Šiam tikslui turi būti galima atskirai paleisti ir sustabdyti kiekvieną neapsaugotą elementą.

1.3.6. Rizika, susijusi su darbo sąlygų pokyčiais.

Kur mašina atlieka operacijas esant skirtingoms naudojimo sąlygoms, ji turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad šių sąlygų parinkimas ir pritaikymas galėtų būti atliktas saugiai ir patikimai.

1.3.7. Rizika, susijusi su judančiomis dalimis.

Mašinos judančios dalys turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad būtų išvengta sąlyčio su jomis rizikos, kuri galėtų sukelti nelaimingą atsitikimą, arba, kur rizika išlieka, turi būti įrengti apsaugai arba apsauginiai įtaisai.

Turi būti imtasi visų reikiamų priemonių, kad būtų išvengta darbe dalyvaujančių judančių dalių atsitiktinių įstrigimų. Tais atvejais, kai nepaisant naudojamų atsargumo priemonių įstrigimas gali atsirasti, kai taikytina, privalo būti įrengti specialūs apsauginiai įtaisai ir įrankiai, leidžiantys saugiai pašalinti įstrigimą.

Instrukcijoje ir, kur įmanoma, ženklais ant mašinos turi būti nurodyti šie specialūs apsauginiai įtaisai ir paaiškinta, kaip jais naudotis.

1.3.8. Apsaugos nuo judančiųjų dalių keliamos rizikos parinkimas.

Apsaugai ar apsauginiai įtaisai, skirti apsaugoti nuo judančiųjų dalių keliamos rizikos, turi būti parenkami atsižvelgiant į rizikos tipą. Parinkimui padėti toliau pateikiamos rekomendacijos.

1.3.8.1. Judančios pavaros dalys.

Apsaugai, skirti apsaugoti asmenis nuo judančių pavaros dalių keliamo pavojaus, turi būti:

– arba nejudantys apsaugai, kaip nurodyta 1.4.2.1 punkte, arba

– blokuojantys judantys apsaugai, kaip nurodyta 1.4.2.2 punkte.

Blokuojantys judantys apsaugai turėtų būti naudojami ten, kur numatoma juos dažnai nuiminėti.

1.3.8.2. Judančios dalys, dalyvaujančios darbo procese.

Apsaugai ar apsauginiai įtaisai, skirti apsaugoti žmones nuo keliamo pavojaus, kurį sukelia tiesiogiai darbo procese dalyvaujančios judančios dalys, turi būti:

– nejudantys apsaugai, kaip nurodyta 1.4.2.1 punkte, arba

– blokuojantys judantys apsaugai, kaip nurodyta 1.4.2.2 punkte, arba

– apsauginiai įtaisai, kaip nurodyta 1.4.3 punkte, arba

– pirmiau nurodytų apsauginių priemonių derinys.

Tačiau, kai operacijos metu tam tikrų judančių dalių, tiesiogiai dalyvaujančių darbo procese, negalima padaryti visiškai nepasiekiamų, dėl veiksmų, reikalaujančių operatoriaus įsikišimo, prie šių dalių turi būti įrengti:

– nejudantys apsaugai arba blokuojantys judantys apsaugai, neleidžiantys prieiti prie dalių tų vietų, kurios nėra naudojamos darbe, ir

– reguliuojami apsaugai, nurodyti 1.4.2.3 punkte, ribojantys priėjimą prie judamųjų dalių tų vietų, prie kurių priėjimas yra būtinas.

1.3.9. Nevaldomų judesių rizika.

Kai mašinos dalis buvo sustabdyta, bet kuris pasislinkimas iš sustabdymo vietos dėl bet kokių priežasčių, kitokių nei veiksmas valdymo įtaisais, turi būti neleidžiamas, arba turi būti toks, kad jis nesukeltų pavojaus.

1.4. Privalomosios apsaugų ir apsauginių įtaisų savybės.

1.4.1. Bendrieji reikalavimai. Apsaugai ir apsauginiai įtaisai turi:

– būti tvirtos konstrukcijos,

– būti patikimai įtvirtinti vietoje,

– nekelti jokio papildomo pavojaus,

– nebūti lengvai pašalinami arba padaromi neveikiančiais,

– būti išdėstyti tinkamu atstumu nuo pavojaus zonos,

– minimaliai trukdyti stebėti gamybos procesus ir

– leisti atlikti pagrindinius darbus įstatant ir (arba) pakeičiant įrankius ir priežiūros tikslu, ribojant priėjimą išimtinai tik prie vietų, kur turi būti atliekamas darbas, jeigu įmanoma, nepašalinus apsaugo arba neišjungus apsauginio įtaiso.

Be to, kur įmanoma, apsaugai turi apsaugoti nuo medžiagų ar daiktų kritimo arba išmetimo bei nuo mašinos išmetamų teršalų.

1.4.2. Specialieji reikalavimai apsaugams.

1.4.2.1. Nejudantys apsaugai.

Nejudančius apsaugus turi fiksuoti sistemos, kad juos būtų galima atidaryti ar nuimti tik naudojant įrankius. Kai apsaugai nuimami, juos fiksuojančios sistemos turi išlikti pritvirtintos prie apsaugų arba mašinos. Kur įmanoma, apsaugų turi būti neįmanoma palikti jiems skirtoje vietoje, jų neužfiksavus.

1.4.2.2. Blokuojantys judantys apsaugai. Blokuojantys judantys apsaugai turi:

– kiek įmanoma išlikti pritvirtintais prie mašinos, kai jie atidaryti,

– būti suprojektuoti ir pagaminti taip, kad juos būtų galima reguliuoti tik iš anksto apgalvotu (sąmoningu) veiksmu. Blokuojantys judantys apsaugai turi būti sujungti su blokuojančiu įtaisu taip, kad:

– neleistų pavojingų mašinos funkcijų paleidimo tol, kol apsaugai neuždaryti,

– duotų stabdymo komandą, kai tik jie yra neuždaryti.

Kur yra galimybė operatoriui pasiekti pavojaus zoną anksčiau, kol pašalinama pavojingų mašinos funkcijų keliama rizika, judantys apsaugai turi būti sujungti su blokuojančiais įtaisais ir papildomai su apsaugus užrakinančiais įtaisais, kad:

– neleistų pavojingų mašinos funkcijų paleidimo tol, kol apsaugas uždaromas ir užrakinamas, ir

– laikytų apsaugą uždarytu bei užrakintu, kol mašinos pavojingos funkcijos nebekels sužeidimo rizikos.

Blokuojantys judantys apsaugai turi būti suprojektuoti taip, kad jų nebuvimas arba vienos iš sudėtinių dalių gedimas neleistų pavojingų mašinos funkcijų paleidimo arba jas sustabdytų.

1.4.2.3. Priėjimą ribojantys reguliuojamieji apsaugai.

Reguliuojamieji apsaugai, ribojantys priėjimą prie tų judančiųjų dalių vietų, kurios būtinai reikalingos darbui, turi būti:

– reguliuojami rankomis arba automatiškai priklausomai nuo atliekamo darbo pobūdžio,

– lengvai reguliuojami, nenaudojant įrankių.

1.4.3. Specialieji reikalavimai apsauginiams įtaisams.

Apsauginiai įtaisai turi būti suprojektuoti ir įkomponuoti į valdymo sistemą taip, kad:

– judančiųjų dalių nebūtų galima paleisti, kol jos pasiekiamos operatoriui,

– kiti asmenys negalėtų pasiekti judančiųjų dalių, kol dalys juda, ir

– vienos iš sudėtinių dalių nebuvimas arba jų gedimas neleistų judančiųjų dalių paleidimo arba jas stabdytų. Apsauginiai įtaisai turi būti reguliuojami tik iš anksto apgalvotu (sąmoningu) veiksmu.

1.5. Rizika dėl kitų pavojų.

1.5.1. Elektros tiekimas.

Jei mašinai tiekiama elektra, mašina turi būti suprojektuota, pagaminta ir įrengta taip, kad būtų išvengta visų su elektra susijusių pavojų.

Saugos tikslai, nustatyti direktyvoje 73/23/EEB „Dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su elektrotechniniais gaminiais, skirtais naudoti tam tikrose įtampos ribose, suderinimo“ taikomi mašinoms. Direktyvą 73/23/EEB į Lietuvos teisę perkelia „Elektrotechninių gaminių saugos techninis reglamentas“ (Žin., 1999, Nr. 90-2663; 2001, Nr. 54-1932). Tačiau įpareigojimai, susiję su mašinos atitikties įvertinimu, pateikimu į rinką ir (arba) pradėjimu naudoti, dėl elektros keliamų pavojų reglamentuojami tiktai šio Reglamento.

1.5.2. Statinė elektra.

Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad būtų išvengta potencialiai pavojingo statinio elektros krūvio susidarymo arba būtų ribojamas jo atsiradimas ir (arba) ji turėtų įrengtą išelektrinimo sistemą.

1.5.3. Energijos, kitokios nei elektra, tiekimas.

Jei mašina vartoja ne elektrą, o kitokį energijos šaltinį, jos tiekimo sistema turi būti suprojektuota, pagaminta ir įrengta taip, kad būtų išvengta visų galimų pavojų, susijusių su šiuo energijos šaltiniu.

1.5.4. Montavimo klaidos.

Klaidos, kurios gali būti padarytos, kai tam tikros dalys, galinčios būti rizikos šaltiniu, yra montuojamos arba išmontuojamos, turi būti padarytos eliminuojamos projektuojant bei gaminant šias dalis, o negalint to padaryti – pateikiant informaciją ant pačių dalių ir (arba) ant jų korpusų. Tokia pat informacija turi būti pateikta ant judančiųjų dalių ir (arba) jų korpusų, kai būtina žinoti jų judėjimo kryptį siekiant išvengti rizikos.

Kur būtina, bet kokią kitą papildomą informaciją dėl šios rizikos būtina pateikti instrukcijose.

Jeigu klaidingas sujungimas gali būti rizikos šaltiniu, toks sujungimas turi būti pašalintas projektuojant, o negalint to padaryti – pateikiant apie tai informaciją ant sujungiamų dalių, ir, kur taikytina, ant sujungimo priemonių.

1.5.5. Ekstremalios temperatūros.

Turi būti imamasi visų priemonių pašalinti bet kokią sužalojimo riziką, atsirandančią dėl sąlyčio su mašinos dalimis ar medžiagomis, turinčiomis labai aukštą arba labai žemą temperatūrą, arba dėl šių dalių artumo.

Taip pat turi būti imamasi reikalingų priemonių išvengti ar apsaugoti nuo galimo karštų ar labai šaltų medžiagų išmetimo.

1.5.6. Gaisras

Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad būtų išvengta bet kokios užsidegimo arba perkaitimo rizikos, kurią gali sukelti pati mašina arba jos gaminamos ar naudojamos dujos, skysčiai, dulkės, garai arba kitos medžiagos.

1.5.7. Sprogimas.

Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad būtų išvengta bet kokios sprogimo rizikos, kurią gali sukelti pati mašina arba jos gaminamos ar naudojamos dujos, skysčiai, dulkės,

garai arba kitos medžiagos.

Kai numatoma, kad mašina gali būti naudojama potencialiai sprogioje aplinkoje, ji turi atitikti konkrečių Bendrijos direktyvų nuostatas.

1.5.8. Triukšmas.

Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad iki žemiausio lygio būtų sumažinta rizika, kylanti dėl ore skleidžiamo triukšmo, atsižvelgiant į technikos pažangą ir galimybę naudoti triukšmą mažinančias priemones, ypač prie triukšmo šaltinio.

Triukšmo skleidimo lygis gali būti įvertinamas remiantis panašių mašinų palyginamaisiais triukšmo skleidimo duomenimis.

1.5.9. Vibracija.

Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad iki žemiausio lygio būtų sumažinta rizika, kylanti dėl mašinų sukeliamos vibracijos, atsižvelgiant į technikos pažangą ir galimybę naudoti vibraciją mažinančias priemones, ypač prie vibracijos šaltinio.

Vibracijos skleidimo lygis gali būti įvertinamas remiantis panašių mašinų palyginamaisiais triukšmo skleidimo duomenimis.

1.5.10. Spinduliavimas.

Nepageidaujamas mašinų skleidžiamas spinduliavimas turi būti pašalintas arba sumažintas iki tokio lygio, kuris neturi neigiamo poveikio žmonėms.

Bet koks veikiančios mašinos jonizuojančiojo spinduliavimo skleidimas turi būti apribotas iki žemiausio lygio, kurio pakanka tinkamam mašinos darbui ją reguliuojant, valdant ir valant. Kur yra rizika, turi būti imamasi būtinų apsaugos priemonių.

Bet koks veikiančios mašinos ne jonizuojančiojo spinduliavimo skleidimas reguliavimo, valdymo ir valymo metu turi būti apribotas iki lygio, kuris neturi neigiamo poveikio žmonėms.

1.5.11. Išorinis spinduliavimas.

Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad išorinis spinduliavimas nekliudytų jos darbui.

1.5.12. Lazerinis spinduliavimas.

Naudojant lazerinę įrangą, reikia atsižvelgti į šias rekomendacijas:

– mašinoje esanti lazerinė įranga turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad būtų išvengta bet kokio atsitiktinio spinduliavimo,

– mašinoje esanti lazerinė įranga turi būti apsaugota taip, kad tiesioginis spinduliavimas, dėl atspindėjimo ar išsklaidymo gautas spinduliavimas ir antrinis spinduliavimas nekeltų pavojaus sveikatai,

– optinė įranga mašinoje esančiai lazerinei įrangai stebėti ar reguliuoti turi būti tokia, kad lazerinis spinduliavimas nekeltų pavojaus sveikatai.

1.5.13. Pavojingų medžiagų ir preparatų sklaida.

Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad būtų išvengta mašinos gaminamų pavojingų medžiagų ir preparatų įkvėpimo, nurijimo, sąlyčio su oda, akimis bei gleivinės plėvele ir įsiskverbimo į odą rizikos.

Kur pavojus negali būti pašalintas, mašina turi būti įrengta taip, kad pavojingas medžiagas ir preparatus būtų galima surinkti, išsiurbti, nusodinti purškiant vandenį, filtruoti ar apdoroti kitu tokiu pat veiksmingu būdu.

Kur įprasto mašinos veikimo metu procesas nėra visiškai uždaras, surinkimo ir (arba) išsiurbimo prietaisai turi būti išdėstyti taip, kad jų veikimas būtų maksimaliai naudingas.

1.5.14. Įtraukimo į mašiną rizika.

Mašina turi būti suprojektuota, pagaminta ar turėti įrengtas priemones, trukdančias į ją įtraukti žmogų, arba, jeigu tai neįvykdoma, turi turėti įrengtas pagalbos iškvietimo priemones.

1.5.15. Slydimo, užkliuvimo ir griuvimo rizika.

Mašinos dalys, kuriomis žmonės vaikšto arba ant kurių stovi, turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad būtų išvengta slydimo, užkliuvimo ar griuvimo ant šių dalių arba nuo jų.

Kur taikytina, šiose dalyse turi būti įmontuotos rankenos, kurios pritvirtinamos atsižvelgiant į naudotoją ir suteikia jam galimybę išlaikyti pusiausvyrą.

1.5.16. Žaibas

Mašina, kurią naudojant reikia apsaugoti nuo žaibo poveikio, turi turėti įžeminimo sistemą susidarančiam elektros krūviui nutekėti į žemę.

1.6. Priežiūra.

1.6.1. Mašinos priežiūra.

Reguliavimo ir priežiūros vietos turi būti išdėstytos už pavojaus zonų. Turi būti galimybė atlikti reguliavimo, priežiūros, taisymo, valymo ir aptarnavimo operacijas, kai mašina neveikia.

Jei dėl techninių priežasčių viena ar daugiau pirmiau minėtų sąlygų negali būti patenkintos, turi būti imamasi priemonių užtikrinti, kad šias operacijas būtų galima atlikti saugiai (žr. 1.2.5 punktą).

Automatinėje mašinoje, o kur būtina – ir kitose mašinose, turi būti įrengti prijungimo prietaisai diagnostinei gedimų suradimo įrangai prijungti.

Turi būti galimybė lengvai ir saugiai nuimti bei pakeisti automatinės mašinos sudėtines dalis, kurias reikia dažnai keisti. Priėjimas prie šių sudėtinių dalių turi leisti atlikti šį darbą reikalingomis techninėmis priemonėmis pagal nurodytą darbo metodą.

1.6.2. Priėjimas prie darbo ir aptarnavimo vietų.

Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad būtų galima saugiai patekti į tas vietas, į kurias reikia įeiti eksploatuojant, reguliuojant ir prižiūrint mašiną.

1.6.3. Energijos šaltinių izoliavimas.

Mašinoje turi būti įrengtos priemonės, skirtos jai izoliuoti nuo visų energijos šaltinių. Tokie izoliatoriai turi būti aiškiai nurodyti. Turi būti galimybė juos užblokuoti, jeigu pakartotinis įjungimas gali kelti grėsmę žmonėms. Taip pat turi būti galimybė užblokuoti izoliatorių toje vietoje, kurios operatorius negali patikrinti, kad įsitikintų, ar energija vis dar išjungta.

Jeigu mašiną prie elektros tiekimo galima prijungti šakute, tai pakanka šakutę ištraukti, su sąlyga, kad operatorius iš bet kurios vietos, prie kurios jis turi prieiti, galėtų įsitikinti, ar šakutė išlieka ištraukta.

Atjungus energiją, turi būti galimybė įprastai išsklaidyti visą mašinos grandinėse likusią ar sukauptą energiją be rizikos žmonėms.

Kaip išimtis iš pirmesnėse pastraipose nustatytų reikalavimų, tam tikros elektros grandinės gali likti sujungtos su jų energijos šaltiniais tam, kad, pavyzdžiui, laikytų dalis, saugotų informaciją, apšviestų mašinos vidų ir kt. Šiuo atveju turi būti imtasi visų reikiamų priemonių operatoriaus saugumui užtikrinti.

1.6.4. Operatoriaus įsikišimas.

Mašina turi būti suprojektuota, pagaminta ir įrengta taip, kad operatoriui reikėtų kuo mažiau kištis į mašinos darbą. Jeigu operatoriaus įsikišimo išvengti negalima, tai tokia operacija turi būti nesudėtinga ir saugi.

1.6.5. Vidinių dalių valymas.

Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad iš išorės būtų galimybė išvalyti vidines dalis, kuriose buvo pavojingos medžiagos arba preparatai. Iš išorės taip pat turi būti galimas bet koks būtinas blokavimo panaikinimas. Jei būtina liesti vidines mašinos dalis, ji turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad valyti būtų galima saugiai.

1.7. Informacija.

1.7.1. Informacija ir įspėjimai ant mašinos.

Geriau, kai informacija ir įspėjimai ant mašinos pateikiami lengvai suprantamais simboliais ar piktogramomis. Bet kuri rašytinė ar žodinė informacija bei įspėjimai turi būti pateikiami oficialia Bendrijos kalba(-omis), kurią pagal Sutartį nustato valstybė narė, kurioje mašina pateikiama į rinką ir (arba) pradedama naudoti, o paprašius – kartu gali būti pateikiama bet kuria, operatoriui suprantama, oficialia Bendrijos kalba(-omis).

1.7.1.1. Informacija ir informaciniai įtaisai.

Informacija, kuri reikalinga mašinai valdyti, turi būti pateikta nedviprasmiška ir lengvai suprantama. Jos neturi būti pernelyg daug, kad operatorius nebūtų perkraunamas.

Vizualinio atvaizdavimo įtaisai ar kitos ryšio tarp operatoriaus ir mašinos sąveikavimo priemonės turi būti lengvai suprantamos ir nesudėtingos naudoti.

1.7.1.2. Įspėjamieji įtaisai.

Kur dėl galimų nepastebimų mašinos veikimo trikčių gali kelti grėsmė žmonių sveikatai ir saugai, tai mašinoje turi būti įrengti tinkami įspėjamieji šviesos arba garso signalai.

Kai mašinoje įrengti įspėjamieji įtaisai, jie turi būti nedviprasmiški ir lengvai suprantami. Operatorius turi turėti galimybę bet kada patikrinti tokių įspėjamųjų įtaisų veikimą.

Turi būti laikomasi konkrečių Bendrijos direktyvų, nustatančių spalvas ir saugos signalus.

1.7.2. Įspėjimas apie liekamąją riziką.

Jeigu, nepaisant saugiųjų konstrukcinių priemonių, techninės apsaugos priemonių ir priimtų papildomų apsauginių priemonių, rizika išlieka, turi būti numatyti reikalingi įspėjimai, įskaitant įspėjamuosius įtaisus.

1.7.3. Mašinos žymėjimas.

Visose mašinose turi būti matomai, įskaitomai ir neištrinamai pažymėti šie duomenys:

– įmonės pavadinimas ir pilnas gamintojo adresas, o kur taikytina – ir jo įgaliotojo atstovo,

– mašinos pavadinimas,

– CE ženklas (žr. šio Reglamento 3 priedą),

– serijos ar tipo žymuo,

– serijos numeris, jeigu yra,

– pagaminimo metai, t. y. metai, kuriais užbaigtas gamybos procesas.

Žymint CE ženklu, draudžiama mašiną žymėti ankstesne ar vėlesne data.

Be to, mašina, suprojektuota ir pagaminta naudoti potencialiai sprogioje aplinkoje, turi būti atitinkamai pažymėta.

Ant mašinos turi būti pateikta visa informacija, tinkanti jos tipui ir svarbi saugiam naudojimui. Šiai informacijai taikomi 1.7.1 punkto reikalavimai.

Jeigu mašinos dalis naudojimo metu turi būti perkeliama iš vienos vietos į kitą naudojant kėlimo įrenginius, tos dalies masė turi būti pažymėta įskaitomai, neištrinamai ir nedviprasmiškai.

1.7.4. Instrukcijos.

Prie kiekvienos mašinos turi būti pridedamos instrukcijos valstybės narės, kurioje mašina pateikiama į rinką ir (arba) pradedama naudoti, oficialia Bendrijos kalba (-omis).

Prie mašinos pridėta instrukcija turi būti arba „Originali instrukcija“ arba „Originalios instrukcijos vertimas“, o pastaruoju atveju prie vertimo turi būti pridėta ir originali instrukcija.

Išimties tvarka priežiūros instrukcijos, skirtos naudoti specializuotam personalui, įpareigotam gamintojo ar jo įgaliotojo atstovo, gali būti pateiktos tiktai viena iš Bendrijos kalbų, suprantamų šiam personalui.

Instrukcijos turi būti parengtos vadovaujantis toliau nustatytais principais.

1.7.4.1. Bendrieji instrukcijų rengimo principai.

a) Instrukcijos turi būti parengtos viena ar daugiau oficialių Bendrijos kalbų. Žodžiai „Originali instrukcija“ turi būti užrašyti ant kalbinio teksto varianto, kurį patvirtina gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas.

b) Kai „Originalios instrukcijos“ nėra šalies, kurioje mašina bus naudojama, oficialia kalba (-omis), vertimą į šią/ šias kalbą (-as) turi pateikti gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas, arba asmuo, tiekiantis šią mašiną į tam tikrą kalbinį regioną. Vertime turi būti parašyta: „Originalios instrukcijos vertimas“.

c) Instrukcijoje turi būti pateikta informacija ne tik apie numatytą mašinos naudojimą, bet ir bet kokius iš anksto pagrįstai numanomus jos klaidingo naudojimo atvejus.

d) Tuo atveju, kai mašiną gali naudoti ir neprofesionalus operatoriai, naudojimo instrukcijos

formuluotėse ir išdėstyme turi būti atsižvelgta į bendrą išsimokslinimo ir sumanumo lygį, kurio pagrįstai galima tikėtis iš šių operatorių.

1.7.4.2. Instrukcijų turinys.

Kiekvienoje mašinos naudojimo instrukcijoje turi būti pateikta, kur taikytina, bent jau ši informacija:

a) įmonės pavadinimas ir gamintojo bei jo įgaliotojo atstovo pilnas adresas;

b) mašinos pavadinimas, nurodytas ant pačios mašinos, išskyrus serijos numerį (žr. 1.7.3 punktą);

c) EB atitikties deklaracija arba EB atitikties deklaracijos turinį išdėstantis dokumentas, nurodantis mašinos duomenis, kuriame nebūtina pateikti serijos numerį ir parašą;

d) bendras mašinos aprašymas;

e) brėžiniai, diagramos, aprašymai ir paaiškinimai, būtini mašinai naudoti, prižiūrėti ir taisyti bei tikrinti jos tinkamą veikimą;

f) darbo vietos (-ų), kurią (-as) galėtų užimti operatoriai, aprašymas;

g) numatytų mašinos naudojimo sąlygų aprašymas;

h) įspėjimai dėl būdų, kuriais mašina neturi būti naudojama, tačiau kurie, kaip parodė patirtis, gali pasitaikyti;

i) surinkimo, montavimo ir sujungimo nurodymai, įskaitant brėžinius, diagramas ir tvirtinimo būdus, taip pat žymėjimas važiuoklės ar įrenginio, ant kurio turi būti montuojama mašina;

j) nurodymai dėl montavimo ir surinkimo, siekiant sumažinti triukšmą ar vibraciją;

k) nurodymai, kaip pradėti naudoti ir dirbti su mašina ir, jei reikia, operatorių mokymo instrukcijos;

l) informacija apie liekamąją riziką, kuri išlieka nepaisant saugiųjų konstrukcinių priemonių, panaudotų techninės apsaugos priemonių ir papildomų apsauginių priemonių;

m) nurodymai apie apsaugos priemones, kurių turi imtis naudotojas, įskaitant, kur taikytina, numatytas asmeninės apsaugos priemones;

n) pagrindinės įrankių, kurie gali būti įtaisyti mašinoje, charakteristikos;

o) sąlygos, kuriose mašina atitinka stabilumui keliamus reikalavimus, kai ji naudojama, transportuojama, surenkama, išmontuojama, nenaudojama, bandoma ar iš anksto numatyto gedimo metu;

p) nurodymai, leidžiantys užtikrinti, kad transportavimo, kėlimo ir saugojimo operacijos galėtų būti atliktos saugiai, nurodant mašinos ir įvairių jos dalių svorius, kai šios nuolat transportuojamos atskirai;

q) valdymo metodas, kuris vykdomas avarijos ar gedimo atveju; jeigu yra galimybė užsikirsti, naudotinas valdymo metodas turi būti toks, kad leistų saugiai sutaisyti užsikirtusią įrangą;

r) reguliavimo ir priežiūros operacijų, kurias turi atlikti naudotojas, aprašymas, taip pat prevencinės priežiūros priemonės, kurių reikia laikytis;

s) nurodymai, leidžiantys saugiai reguliuoti ir prižiūrėti mašiną, įskaitant apsaugos priemones, kurios reikalingos atliekant šiuos darbus;

t) naudotinų atsarginių dalių specifikacijos, jei jos turi poveikį operatoriaus sveikatai ir saugai;

u) ši informacija apie ore esančio triukšmo sklaidą:

– A-svertinis sklaidos garso slėgio lygis darbo vietose, kuriose jis viršija 70 dB (A); jeigu šis lygis neviršija 70 dB (A), tai turi būti nurodyta;

– didžiausias momentinis C-svertinis garso slėgio lygis darbo vietose, kuriose jis viršija 63 Pa (130 dB, kai sąlyginis garso slėgio slenkstis 20 μPa);

– mašinos skleidžiamas A-svertinis garso galios lygis, kai A-svertinis sklaidos garso slėgio lygis darbo vietoje viršija 80 dB (A).

Nurodyti dydžiai turi būti gauti faktiškai išmatuojant šias mašinas arba nustatyti pagal identiškų mašinų, kurios yra gaminamų mašinų pavyzdžiai, matavimus.

Jei mašina labai didelė, tai vietoje A-svertinio garso galios lygio gali būti nurodytas A-

svertinis garso slėgio lygis konkrečiose vietose aplink mašiną.

Jeigu darnieji standartai nėra taikomi, tai garso lygiai turi būti matuojami, taikant mašinai tinkamiausius metodus. Kai nurodomi garso sklaidos dydžiai, turi būti išvardyta visa šių dydžių neapibrėžtis. Turi būti nurodyti matavimo metodai ir tai, kokiomis sąlygomis mašina dirbo montuojant.

Kai darbo vieta(-os) yra neapibrėžta arba negali būti apibrėžta, A-svertiniai garso slėgio lygiai turi būti matuojami 1 metro atstumu nuo mašinos paviršiaus ir 1,6 metro aukštyje nuo grindų arba priėjimo platformos. Turi būti nurodyta vieta, kurioje garso slėgis didžiausias, ir jo dydis.

Kai konkrečios Bendrijos direktyvos garso slėgio ar garso galios lygiams matuoti nustato kitokius reikalavimus, turi būti taikomi šias direktyvas į Lietuvos teisę perkeliantys teisės aktai, o atitinkamos šio papunkčio nuostatos netaikomos.

v) kai mašina gali skleisti nejonizuojančiąją spinduliuotę, galinčią pakenkti žmonėms, ypač asmenims, kuriems implantuoti aktyvūs ar neaktyvūs medicininiai prietaisai, turi būti informacija apie operatoriui ir pažeidžiamiesiems asmenims tenkančią skleidžiamą spinduliuotę.

1.7.4.3. Reklaminė literatūra.

Mašiną apibūdinanti reklaminė pardavimų literatūra neturi prieštarauti instrukcijoje esantiems nurodymams sveikatos ir saugos klausimais. Reklaminėje literatūroje apie mašinos darbines charakteristikas turi būti pateikiama ta pati informacija apie sklaidą, kaip ir instrukcijoje.

2. PAPILDOMI ESMINIAI SVEIKATOS IR SAUGOS REIKALAVIMAI TAM TIKRŲ KATEGORIJŲ MAŠINOMS

Maisto, kosmetikos bei farmacijos produktų gamybos mašinos, rankose laikomos ir (arba) rankomis valdomos mašinos, portatyvios (nešiojamosios) tvirtinimo ir kitos smūginės mašinos, taip pat mašinos medienai ir panašias fizines savybes turinčioms medžiagoms apdoroti turi atitikti visus šiame skyriuje nurodytus esminius sveikatos ir saugos reikalavimus (žr. Bendrųjų principų 4 punktą).

2.1. Maisto, kosmetikos bei farmacijos produktų gamybos mašinos.

2.1.1. Bendroji dalis.

Mašina, skirta naudoti su maisto, kosmetikos bei farmacijos produktais, turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad būtų išvengta bet kurios infekcijos, susirgimų ar užkrėtimų rizikos. Turi būti laikomasi šių reikalavimų:

a) su maisto, kosmetikos bei farmacijos produktais susiliečiančios ar skirtos susiliesti medžiagos turi atitikti atitinkamas Bendrijos direktyvas į Lietuvos teisę perkeliančiuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus. Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad šias medžiagas prieš kiekvieną naudojimą būtų galima nuvalyti. Jeigu tai neįmanoma, turi būti naudojamos vienkartinės dalys;

b) visi kiti nei vienkartinių dalių paviršiai su maisto, kosmetikos bei farmacijos produktais besiliečiantys paviršiai turi būti:

– glotnūs ir neturėti jokių griovelių ar įtrūkimų, kuriuose galėtų kauptis organinės medžiagos. Tas pat taikoma ir šių paviršių sujungimams;

– suprojektuoti ir pagaminti taip, kad kuo mažiau būtų sujungimų iškyšų, kampų, briaunų ir įdubų;

– lengvai valomi ir dezinfekuojami, kur reikalinga, nuėmus lengvai išardomas dalis; vidinių paviršių apvalinimų spindulys turi būti pakankamas, kad juos būtų galima kruopščiai išvalyti;

c) turi būti įmanoma visiškai pašalinti iš mašinos skysčius, dujas ir aerozolius, išsiskiriančius iš maisto, kosmetikos bei farmacijos produktų, taip pat išsiskiriančius iš valymo, dezinfekavimo ir plovimo skysčių (jei įmanoma, „valymo“ padėtyje);

d) mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad į tas vietas, kurių negalima išvalyti, negalėtų patekti jokios medžiagos ir gyviai, ypač vabzdžiai, ir negalėtų kauptis jokios organinės

medžiagos;

e) mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad jokios sveikatai pavojingos pagalbinės medžiagos, įskaitant naudojamus tepalus, negalėtų liestis su maisto, kosmetikos bei farmacijos produktais. Kur būtina, mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad nuolatinis atitikimas šiam reikalavimui galėtų būti patikrintas.

2.1.2. Instrukcijos.

Maisto, kosmetikos bei farmacijos produktams ruošti ir gaminti skirtų mašinų instrukcijose turi būti nurodyti rekomenduotini preparatai ir metodai mašinos valymui, dezinfekavimui ir plovimui ne tik lengvai prieinamose vietose, bet taip pat ir tose vietose, kurių pasiekti neįmanoma ar nepatartina.

2.2. Portatyvios rankose laikomos ir (arba) rankomis valdomos mašinos.

2.2.1. Bendroji dalis.

Portatyvios rankose laikomos ir (arba) rankomis valdomos mašinos turi:

– priklausomai nuo mašinos tipo turėti pakankamo dydžio atraminį paviršių ir pakankamai rankenų bei atitinkamo dydžio atramų, išdėstytų taip, kad užtikrintų mašinos stabilumą numatytomis darbo sąlygomis;

– turėti įrengtus rankinius paleidimo ir stabdymo valdymo prietaisus, išdėstytus taip, kad operatorius galėtų juos valdyti nepaleisdamas rankenų, išskyrus atvejus, kai tai techniškai neįmanoma arba kai nepaleidžiant rankenų negalima visiškai saugiai išjungti nepriklausomų valdymo prietaisų;

– nekelti jokios rizikos dėl netikėto įsijungimo ir (arba) besitęsiančio veikimo po to, kai operatorius paleido rankenas. Jeigu šis reikalavimas nėra techniškai įvykdomas, turi būti imtasi lygiaverčių priemonių;

– leisti, kur būtina, stebėti pavojaus zoną bei apdirbamosios medžiagos ir įrankio sąveiką.

Portatyvios mašinos rankenos turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad paleidimas ir sustabdymas būtų nesudėtingas.

2.2.1.1. Instrukcijos.

Instrukcijose turi būti pateikta ši informacija apie portatyvių rankomis laikomų ir rankomis valdomų mašinų perduodamą vibraciją:

– plaštakos–rankos sistemą veikiančios vibracijos bendroji vertė, jeigu ji viršija 2,5 m/s^2. Jeigu ši vertė neviršija 2,5 m/s^2, tai būtina pažymėti;

– matavimų neapibrėžtis.

Nurodyti dydžiai turi būti gauti faktiškai matuojant šią mašiną arba nustatyti pagal techniškai identiškų mašinų, kurios yra numatomos gaminti mašinos pavyzdžiai, matavimus.

Jeigu darnieji standartai nėra taikomi, vibracijos duomenys turi būti išmatuoti mašinai tinkamiausia matavimų sistema.

Turi būti nurodytos darbo sąlygos matavimų metu ir taikyti matavimų metodai arba pateikta nuoroda į taikytą darnųjį standartą.

2.2.2. Portatyvios tvirtinimo ir kitos smūginės mašinos.

2.2.2.1. Bendroji dalis.

Portatyvios tvirtinimo ir kitos smūginės mašinos turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad:

– energija smūgiuojančiam elementui būtų perduodama tarpine sudedamąja dalimi, kuri neatsiskiria nuo mašinos;

– paleidžiantysis įtaisas neleistų smūgiuoti, jeigu mašina neužėmė teisingos pozicijos su pakankamu prispaudimu prie pagrindinės medžiagos;

– neleistų netyčinio paleidimo, o kur būtina, smūgiui paleisti turi būti nustatytas atitinkamas veiksmų nuoseklumas paleidimo įtaise ir valdymo prietaise;

– būtų apsaugota nuo atsitiktinio iššovimo laikant rankose perkėlimo metu ar sukrėtus;

– užtaisymo ir išėmimo operacijos galėtų būti atliekamos lengvai ir saugiai.

Kur būtina, turi būti galimybė prie įtaiso pritvirtinti apsaugą (-us) nuo skeveldrų, o atitinkamą apsaugą (-us) turi pateikti mašinos gamintojas.

2.2.2.2. Instrukcijos.

Instrukcijose turi būti pateikta būtina informacija apie:

– priedus ir sukeičiamąją įrangą, kurie gali būti naudojami su mašina;

– tinkamus tvirtinimo ar kitus smūgiuojamus elementus, naudojamus mašinos darbe;

– kur taikytina, naudoti tinkamus šovinius.

2.3. Mašinos medienai ir panašias fizines savybes turinčioms medžiagoms apdoroti.

Mašinos medienai ir panašias fizines savybes turinčioms medžiagoms apdoroti turi atitikti šiuos reikalavimus:

a) mašina privalo būti suprojektuota, pagaminta ar įrengta taip, kad mašina apdorojamą ruošinį būtų galima saugiai padėti ir valdyti. Kai ruošinys laikomas rankomis ant darbastalio, šis turi būti pakankamai stabilus darbo metu ir turi netrukdyti ruošiniui judėti;

b) kur mašina gali būti naudojama esant aplinkybėms, susietoms su ruošinių ar jų dalių išmetimo rizika, ji turi būti suprojektuota, pagaminta ar įrengta taip, kad tokio išmetimo nebūtų, o jei to neįmanoma išvengti, tai išmetami daiktai neturi sukelti rizikos operatoriui ir (arba) pažeidžiamiesiems asmenims;

c) mašinoje turi būti įrengtas automatinis stabdymo įtaisas, kuris sustabdo įrankį per gana trumpą laiką, jei stabdant lėčiau atsiranda sąlyčio su juo rizika;

d) jei įrankis įmontuotas į nevisiškai automatizuotą mašiną, tai ji turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad panaikintų arba sumažintų rimto sužalojimo riziką.

3. PAPILDOMI ESMINIAI SVEIKATOS IR SAUGOS REIKALAVIMAI KOMPENSUOTI PAVOJŲ DĖL MAŠINŲ MOBILUMO

Mašina, kelianti pavojų dėl savo mobilumo, turi atitikti visus šiame skyriuje išdėstytus esminius sveikatos ir saugos reikalavimus (žr. Bendrųjų principų 4 punktą).

3.1. Bendroji dalis.

3.1.1. Apibrėžimai.

a) mašina, kelianti pavojų dėl savo mobilumo, tai:

– mašina, kurios veikimui reikalingas mobilumas ar nuolatinis arba pertraukiamas judėjimas tarp viena po kitos einančių fiksuotų darbinių padėčių, arba

– mašina, kuri dirba nejudėdama, tačiau kuri gali būti įrengta taip, kad galėtų lengvai judėti iš vienos vietos į kitą;

b) vairuotojas – tai operatorius, atsakingas už mašinos judėjimą. Vairuotojas gali pats važiuoti mašina, gali lydėti mašiną pėsčiomis arba gali valdyti mašiną nuotolinio valdymo įtaisais.

3.2. Darbo vietos.

3.2.1. Vairavimo vieta.

Matomumas iš vairavimo vietos turi būti toks, kad vairuotojas galėtų visiškai užtikrinti savo ir pažeidžiamų asmenų saugą ir valdyti mašiną ir jos įrankius, numatytomis jų naudojimo sąlygomis. Kur būtina, turi būti numatyti atitinkami prietaisai pavojams dėl nepakankamo tiesioginio matomumo panaikinti.

Mašina, kuria vežamas vairuotojas, turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad vairavimo vietoje esančiam vairuotojui nekiltų jokios rizikos dėl netyčinio sąlyčio su ratais ir vikšrais.

Mašinoje važiuojančio vairuotojo vairavimo vieta turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad galėtų būti įrengta vairuotojo kabina su sąlyga, jeigu tai nepadidina pavojaus ir yra pakankamai vietos. Kabinoje turi būti vairuotojui skirtų instrukcijų vieta.

3.2.2. Sėdynė.

Kur yra rizika, kad mašina važiuojantys operatoriai ar kiti asmenys gali būti prispausti tarp mašinos dalių ir žemės, jeigu mašina apvirstų ar pasvirtų, ypač mašinų, kuriose įrengta 3.4.3 ar

3.4.4 punktuose nurodytos apsauginės konstrukcijos, jų sėdynėse turi būti suprojektuota arba įrengta sulaikymo sistema, kad išlaikytų žmones jų sėdynėse nesuvaržant veiksmų, reikalingų valdymui, ar kitų judesių, susijusių su sėdynių pakabos konstrukcija. Šios sulaikymo sistemos neturi būti įrengiamos, jeigu jos padidina riziką.

3.2.3. Vietos kitiems asmenims.

Jeigu naudojimo sąlygos numato, kad mašinoje, be vairuotojo, retkarčiais ar pastoviai gali būti vežami arba su jomis dirbs kiti asmenys, turi būti įrengtos atitinkamos vietos, kuriose jie būtų saugiai vežami arba dirbtų.

3.2.1 punkto antra ir trečia pastraipos taip pat taikomos vietoms, numatytoms kitiems nei vairuotojas asmenims.

3.3. Valdymo sistemos.

Jei būtina, turi būti imamasi priemonių, neleidžiančių naudoti valdymo svirtis be leidimo.

Nuotolinio valdymo atveju kiekviename valdymo pulte turi būti aiškiai nurodytos mašinos, kurios iš jo yra valdomos.

Nuotolinio valdymo sistema turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad darytų poveikį tik:

– jo valdomai mašinai;

– jos valdomoms funkcijoms.

Nuotoliniu valdymu valdoma mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad ji reaguotų tik į signalus iš joms numatytų valdymo pultų.

3.3.1. Valdymo įtaisai.

Vairuotojas iš vairavimo vietos turi galėti įjungti ir išjungti visus mašinai veikti reikalingus valdymo įtaisus, išskyrus reguliuojančius tas mašinos funkcijas, kurios gali būti saugiai valdomos tik naudojant kitur išdėstytus valdymo įtaisus. Šios funkcijos apima tuos veiksmus, už kuriuos atsakingi kiti nei vairuotojas operatoriai, arba veiksmus, dėl kurių vairuotojas turi palikti vairavimo vietą tam, kad juos saugiai valdytų.

Jei yra pedalai, jie turi būti suprojektuoti, pagaminti ir įtaisyti taip, kad leistų vairuotojui saugiai valdyti ir iki minimumo sumažintų riziką dėl netikslaus valdymo. Pedalų paviršiai turi būti atsparūs slydimui ir lengvai valomi.

Jei valdymo įtaisų veikimas gali kelti pavojų, ypač pavojingus judesius, mašinos valdymo įtaisai, išskyrus tuos, kurių padėtis yra iš anksto įjungta, privalo grįžti į neutralią padėtį, kai tik operatorius juos atleidžia.

Ratinių mašinų vairavimo sistema turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad susilpnintų staigių vairavimo rato ar vairavimo svirties judesių, kuriuos sukelia smūgiai į kreipiamuosius ratus, stiprumą.

Kiekvienas valdymo įtaisas, kuris užblokuoja diferencialą, turi būti suprojektuotas ir įtaisytas taip, kad leistų nuimti blokavimą mašinai judant.

1.2.2 punkto šešta pastraipa dėl garso ir (arba) vaizdo įspėjamųjų signalų taikoma tik grįžtant atgal (į pradinę padėtį).

3.3.2. Paleidimas ir judėjimas.

Savaeigė mašina su vairavimo vieta turi turėti galimybę judėti tik kai yra valdomos vairuotojo.

Kai dėl tam tikros veiklos mašinoje įrengiami įtaisai, viršijantys jos įprastus gabaritus (pvz., stabilizatoriai, konsolės (krano strėlės) ir t.t.), prieš pradedant mašinai judėti, turi būti numatytos priemonės vairuotojui lengvai patikrinti, ar šių įtaisų padėtis netrukdo mašinai saugiai judėti.

Šis reikalavimas taip pat taikomas visoms kitoms dalims, kurios turi būti nustatytoje padėtyje, o jeigu reikia, ir užrakintos tam, kad mašina judėtų saugiai.

Jei tai nesukelia kitos rizikos, tai mašinos judėjimas turi priklausyti nuo saugios minėtų dalių padėties.

Paleidžiant variklį, mašina neturi nenumatytai pajudėti.

3.3.3. Važiavimo funkcijos.

Nepažeidžiant kelių eismo taisyklių reikalavimų, savaeigės mašinos ir jų priekabos turi atitikti lėtėjimo, sustojimo, stabdymo ir stovėjimo reikalavimus taip, kad užtikrintų saugą visose joms numatytose darbo, krovimo, greičio, kelio dangos ir nuolydžio aplinkybėse.

Vairuotojas, naudodamas pagrindinį įtaisą, turi turėti galimybę sulėtinti ir sustabdyti savaeigę mašiną. Jei pagrindinio įtaiso gedimas ar energijos, reikalingos pagrindinio įtaiso veikimui, tiekimo nutrūkimas gali turėti įtakos saugai, privalo būti įrengtas avarinis mašinos judėjimo lėtinimo ir sustabdymo įtaisas su nepriklausomu ir lengvai prasiekiamu valdymo pultu.

Kai tai būtina saugai, turi būti įrengtas parkavimo (stovėjimo) prietaisas, neleidžiantis stovinčiai mašinai pajudėti iš vietos. Šis prietaisas gali būti sujungtas su vienu iš įtaisų, nurodytų antroje pastraipoje, su sąlyga, jei jis yra visiškai mechaninis.

Mašinose su nuotoliniu valdymu turi būti įrengti prietaisai automatiškai ir nedelsiant sustabdantys mašinos veikimą ir apsaugantys nuo galimai pavojingo veikimo šiose situacijose:

– jei vairuotojas nebegali valdyti,

– jei ji gauna stabdymo signalą,

– jei nustatomas su sauga susijusios sistemos dalies gedimas,

– jei per nustatytą laiką negaunamas patvirtinamasis signalas.

1.2.4 punktas netaikomas važiavimo funkcijoms.

3.3.4. Pėsčio vairuotojo valdomų mašinų judėjimas.

Pėsčio vairuotojo valdomos savaeigės mašinos judėjimas turi būti įmanomas tik vairuotojui tiesioginiai nepertraukiamu valdant atitinkamą valdymo įtaisą. Ypač svarbu, kad mašina nepajudėtų paleidžiant variklį.

Pėsčiojo vairuotojo valdomos mašinos valdymo sistema turi būti suprojektuota taip, kad minimizuotų riziką, kylančią dėl netyčiom padaryto mašinos judėjimo vairuotojo link, ypač susijusio su:

– traiškymu,

– sužeidimu besisukančiais įrankiais.

Mašinos judėjimo greitis turi būti suderintas su pėsčio vairuotojo ėjimo sparta.

Jei mašinoje įrengiamas sukamasis darbo įrankis, turi būti neįmanoma įjungti šio įrankio, kai įjungta atbulinė eiga, išskyrus atvejį, kai sukamasis įrankis sukelia mašinos judėjimą. Pastaruoju atveju atbulinės eigos greitis turi būti nepavojingas vairuotojui.

3.3.5. Valdymo grandinės gedimas.

Energijos tiekimo gedimas vairavimo stiprintuvui, jei toks įrengtas, neturi trukdyti valdyti mašiną per jai sustoti reikalingą laiką.

3.4. Apsauga nuo mechaninių pavojų.

3.4.1. Nevaldomas judėjimas.

Mašina turi būti suprojektuota, pagaminta ir, kai taikytina, pastatyta ant savo judamos atramos taip, kad judant jos svorio centro nevaldomi svyravimai nemažintų jos stabilumo ar nesukeltų pernelyg didelių jų konstrukcijų deformacijų.

3.4.2. Judančios pavaros dalys.

Nenukrypstant nuo 1.3.8.1 punkto nuostatų, judantys variklių apsaugai, neleidžiantys prieiti prie judančių dalių variklio skyriuje, neprivalo turėti blokuojančius įtaisus, jeigu jie turi būti atidaromi įrankiu arba raktu arba vairavimo vietoje esančia valdymo svirtimi, su sąlyga, kad vairavimo vieta yra visiškai uždaroje kabinoje su užraktu, neleidžiančiu patekti į ją pašaliniams.

3.4.3. Apvirtimas.

Kai savaeigei mašinai, vežančiai vairuotoją, operatorių ar kitus asmenis, yra rizika apvirsti ar pasvirti, mašinoje turi būti įmontuota atitinkama apsauginė konstrukcija, jeigu ji nepadidina rizikos.

Ši konstrukcija turi būti tokia, kad, mašinai apvirtus ar pasvirus, ji suteiktų vežamiems asmenims pakankamą deformaciją ribojančią erdvę.

Tam, kad patvirtintų, jog konstrukcija atitinka antroje pastraipoje nustatytus reikalavimus, gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas turi atlikti atitinkamus bandymus ar turėti šiuos bandymus,

atliktus kitų, kiekvienam tokios konstrukcijos tipui.

3.4.4. Krintantys daiktai.

Kai savaeigei mašinai, vežančiai vairuotoją, operatorių ar kitus asmenis, yra rizika dėl krintančių daiktų ar medžiagų, tai mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta atsižvelgiant į šią riziką ir, jeigu leidžia jos dydis, joje turi būti įmontuota atitinkama apsauginė konstrukcija.

Ši konstrukcija turi būti tokia, kad krentant daiktams ar medžiagoms užtikrintų pakankamą deformaciją ribojančią erdvę vežamiems asmenims.

Tam, kad patvirtintų, ar konstrukcija atitinka antroje pastraipoje nustatytus reikalavimus, gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas turi atlikti atitinkamus bandymus ar turėti šiuos bandymus, atliktus kitų, kiekvienam tokios konstrukcijos tipui.

3.4.5. Priėjimo priemonės.

Rankenos ir laipteliai turi būti suprojektuoti, pagaminti ir įtaisyti taip, kad operatoriai naudotųsi jais instinktyviai ir nenaudotų valdymo prietaisų, padedančių prieiti.

3.4.6. Vilkimo įtaisai.

Visose velkančiosiose ar velkamosiose mašinose turi būti įrengti vilkimo ar prikabinimo įtaisai, suprojektuoti, pagaminti ir įtaisyti taip, kad užtikrintų lengvą ir saugų prikabinimą ir atkabinimą ir neleistų atsitiktinio atsikabinimo naudojimo metu.

Tiek, kiek to reikia dėl standžios vilktuvo apkrovos, tokiose mašinose įrengti vilkimo įtaisai turi turėti tvirtinimus su atraminiu paviršiumi, atitinkančius apkrovos dydį ir pagrindą.

3.4.7. Jėgos perdavimas iš savaeigės mašinos (ar traktoriaus) į priimančiąją mašiną.

Nuimamasis mechaninis perdavimo įtaisas, jungiantis savaeigę mašiną (ar traktorių) su priimančiosios mašinos pirmąja nejudama atrama, turi būti suprojektuotas ir pagamintas taip, kad kiekviena veikimo metu judanti dalis būtų apsaugota per visą savo ilgį.

Savaeigės mašinos (ar traktoriaus) pusėje vieta, prie kurio tvirtinamas nuimamasis mechaninis perdavimo įtaisas, turi būti apsaugota arba nejudančiu ir pritvirtintu prie savaeigės mašinos (ar traktoriaus) apsaugu arba bet kuriuo kitu įtaisu, atliekančiu lygiavertę apsaugą.

Šis apsaugas turi būti atidaromas, kad būtų galima pasiekti nuimamąjį perdavimo įtaisą. Uždarius apsaugą, turi likti pakankamai erdvės, kad mašinai (ar traktoriui) judant, varantysis velenas negadintų apsaugo.

Priimančios mašinos pusėje įstatomas velenas turi būti apgaubtas prie mašinos pritvirtinamu apsauginiu gaubtu.

Sukimo momento ribotuvai ar laisvosios eigos movos universaliuose pavarų šarnyruose gali būti įrengiamos tik šone, esančiame vairuojamos mašinos pusėje. Nuimamasis mechaninis perdavimo įtaisas turi būti atitinkamai pažymėtas.

Visos priimančios mašinos, kurioms veikti būtinas nuimamasis mechaninis perdavimo įtaisas joms prijungti prie savaeigės mašinos (ar traktoriaus), turi turėti tokią nuimamojo mechaninio perdavimo įtaiso prijungimo sistemą, kad, atjungiant mašiną, nei šis įtaisas, nei jo apsaugai nebūtų gadinami susiliečiant su žeme ar mašinos dalimi.

Išorinės apsaugo dalys turi būti suprojektuotos, pagamintos ir įrengtos taip, kad negalėtų suktis kartu su nuimamuoju mechaniniu perdavimo įtaisu. Apsaugas turi dengti perdavimo įtaisą iki pat jo vidinių šakučių galų, esant paprastiems universaliems šarnyrams, ir bent jau iki išorinio šarnyro ar šarnyrų centrų, jei naudojami plačiakampiai universalieji šarnyrai.

Jeigu priėjimas į darbo vietą yra prie nuimamo mechaninio perdavimo įtaiso, jis turi būti suprojektuotas ir pagamintas taip, kad veleno apsaugai nebūtų naudojami kaip laipteliai, nebent kai jie tuo tikslu suprojektuoti ir pagaminti.

3.5. Apsauga nuo kitų pavojų.

3.5.1. Akumuliatoriai.

Akumuliatoriaus korpusas turi būti suprojektuotas ir pagamintas taip, kad apvirtus ar pasvirus elektrolitui negalėtų išsilieti ant operatoriaus, bei būtų išvengta garų kaupimosi operatoriaus darbo vietoje.

Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad akumuliatorių būtų galima atjungti specialiu šiam tikslui numatytu lengvai pasiekiamu įtaisu.

3.5.2. Gaisras.

Priklausomai nuo gamintojo numatytų pavojų mašina, kiek leidžia jos dydis, privalo turėti:

– lengvai pasiekiamus ugnies gesintuvus, arba

– įmontuotą gesinimo sistemą.

3.5.3. Pavojingų medžiagų sklaida.

Antroji ir trečioji 1.5.13 punkto pastraipos netaikomos mašinoms, kurių pagrindinė paskirtis – purkšti produktus. Tačiau operatorius turi būti apsaugotas nuo tokios pavojingos sklaidos poveikio rizikos.

3.6. Informacija ir nurodymai.

3.6.1. Ženklai, signalai ir įspėjimai.

Kad būtų užtikrinta asmenų sveikatos apsauga ir sauga, visos mašinos turi turėti ženklus ir(arba) informacines lenteles apie mašinos naudojimą, reguliavimą ir, kur būtina, priežiūrą. Šios priemonės turi būti parinktos, suprojektuotos ir pagamintos taip, kad būtų aiškiai matomos ir neištrinamos.

Nepažeidžiant kelių eismo taisyklių reikalavimų, vairuotoją vežanti mašina turi turėti šią įrangą:

– garsinio įspėjimo įtaisą žmonėms įspėti,

– numatytas naudojimo sąlygas atitinkančią šviesos signalų sistemą. Šis reikalavimas netaikomas mašinoms, skirtoms dirbti tik po žeme ir naudojančioms ne elektros energiją,

– jei būtina, tarp mašinos ir priekabos turi būti atitinkamas sujungimas signalams valdyti.

Nuotolinio valdymo mašinos, kurios įprastinėmis naudojimo aplinkybėmis gali kelti asmenims susidūrimo ar traiškymo pavojų, turi turėti įrengtas tinkamas priemones signalizuoti apie savo judėjimą, arba kitas priemones, apsaugančias asmenis nuo tokių pavojų. Tokie pat reikalavimai taikomi mašinai, kuri veikdama pastoviai kartoja judėjimą pirmyn ir atgal viena ašimi, kai vairuotojas tiesiogiai nemato erdvės už mašinos galo.

Mašinos turi būti pagamintos taip, kad įspėjimo ir signalizavimo įtaisų negalima būtų atsitiktinai sugadinti. Jeigu tai svarbu saugai, tokiuose įtaisuose turi būti įrengtos priemonės patikrinti, ar tokie įtaisai veikia gerai, taip pat suteikti operatoriui galimybę sužinoti apie jų gedimą.

Kai mašinos ar jos darbo įrankių judėjimas yra ypač pavojingas, ant mašinos turi būti numatyti ženklai, įspėjantys, kad negalima artintis prie veikiančios mašinos. Šie ženklai turi būti aiškiai įskaitomi iš pakankamo atstumo, užtikrinančio netoliese esančių asmenų saugą.

3.6.2. Žymėjimas.

Ant visų mašinų įskaitomai ir nenutrinamai turi būti pateikta ši informacija:

– vardinis galingumas kilovatais (kW),

– įprastinės konfigūracijos mašinos masė kilogramais (kg), ir, kur tinkama:

– didžiausia vilktuvo traukiamoji jėga, numatyta jungimo kabliui niutonais (N),

– didžiausia vertikalioji apkrova, numatyta sujungimo kabliui niutonais (N).

3.6.3. Instrukcijos.

3.6.3.1. Vibracija.

Instrukcijose turi būti nurodyta ši informacija apie mašinos perduodamą vibraciją plaštakos–rankos sistemai ar visam kūnui:

– plaštakos–rankos sistemą veikiančios vibracijos bendrasis dydis, jeigu jis viršija 2,5 m/s^2. Jeigu šis dydis neviršija 2,5 m/s^2, tai turi būti nurodyta,

– visą kūną veikiančio svertinio pagreičio kvadratinės šaknies vidurkio didžiausias dydis, kai jis viršija 0,5 m/s^2. Jeigu šis dydis neviršija 0,5 m/s^2, tai turi būti nurodyta,

– matavimų neapibrėžtis.

Nurodyti dydžiai turi būti gauti faktiškai išmatuojant šias mašinas arba nustatyti pagal identiškų mašinų, kurios yra tipiniai gaminamų mašinų pavyzdžiai, matavimus.

Jeigu darnieji standartai nėra taikomi, vibracija turi būti išmatuota, naudojant šiai mašinai tinkamiausią matavimo metodą.

Turi būti nurodytos mašinos valdymo aplinkybės matavimų metu ir taikyti metodai.

3.6.3.2. Įvairiapusiškas naudojimas.

Instrukcijose mašinai, turinčiai keletą pritaikymų, priklausomai nuo naudojamos įrangos ir instrukcijose sukeičiamajai įrangai turi būti pateikta informacija, būtina pagrindinės mašinos ir galimos įmontuoti sukeičiamosios įrangos saugiam surinkimui ir naudojimui.

4. PAPILDOMI ESMINIAI SVEIKATOS IR SAUGOS REIKALAVIMAI, KAD BŪTŲ IŠVENGTA KĖLIMO PAVOJŲ

Mašinos, kurios, atlikdamos kėlimo operacijas, kelia pavojų, turi atitikti visus šiame skyriuje išdėstytus esminius sveikatos ir saugos reikalavimus (žr. Bendrųjų principų 4 punktą).

4.1. Bendroji dalis.

4.1.1. Apibrėžimai.

a) Kėlimo operacija – tai iš daiktų ir (arba) žmonių susidedančio krovinio, kurio buvimo lygį tam tikru metu reikia keisti, judėjimas.

b) Valdomasis krovinys – tai krovinys, kai judėjimas įrengtas išilgai standžių arba lanksčių kreipių, kurių padėtį apibrėžia fiksuotos vietos.

c) Darbo koeficientas – tai aritmetinis santykis tarp gamintojo arba jo įgaliotojo atstovo garantuojamos apkrovos, kurią gali išlaikyti įrangos dalis, ir ant įrangos dalies pažymėtos didžiausios darbinės apkrovos.

d) Bandymo koeficientas – tai aritmetinis santykis tarp apkrovos, naudotos atliekant kėlimo mašinos arba kėlimo įrangos statinius ar dinaminius bandymus, ir ant kėlimo mašinos arba kėlimo įrangos pažymėtos didžiausios darbinės apkrovos.

e) Statinis bandymas – tai bandymas, kurio metu mašina ar kėlimo reikmenys iš pradžių patikrinama ir paveikiama jėga, atitinkančia didžiausią darbinę apkrovą, padauginta iš taikyto statinio bandymo koeficiento, ir po to, kai minėta apkrova nuimta, dar kartą patikrinama, siekiant įsitikinti, ar jie nebuvo pažeisti.

f) Dinaminis bandymas – tai bandymas, kurio metu mašina dirba visa didžiausia darbine apkrova, padauginta iš taikyto dinaminio bandymo koeficiento, ir visais pritaikymo būdais, atkreipiant dėmesį į kėlimo mašinos dinaminę būseną, siekiant patikrinti, ar ji patikimai funkcionuoja.

g) Gabenimo talpa – tai mašinos dalis, ant kurios arba kurioje keliami žmonės ir(arba) kroviniai.

4.1.2. Apsauga nuo mechaninių pavojų.

4.1.2.1. Rizika dėl stabilumo stokos.

Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad būtų garantuotas 1.3.1 punkte reikalaujamas veikiančios ir neveikiančios mašinos stabilumas, taip pat visuose mašinos gabenimo, surinkimo ir išmontavimo etapuose, taip pat iš anksto numatytų sudedamųjų dalių gedimų atveju bei atliekant bandymus pagal mašinos naudojimo instrukciją. Todėl gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas privalo taikyti atitinkamus tikrinimo metodus.

4.1.2.2. Kreipėmis ir bėgių keliu važiuojančios mašinos.

Mašinos turi turėti įtaisus, veikiančius ant kreipių ar bėgių kelio ir neleidžiančius mašinoms nuvažiuoti nuo bėgių. Jeigu, net esant šiems įtaisams, išlieka nuvažiavimo nuo bėgių arba bėgių bei važiuoklės gedimų rizika, turi būti įrengti įtaisai, kurie neleistų įrangai, sudedamosioms dalims ar kroviniui nukristi, o pačiai mašinai apvirsti.

4.1.2.3. Mechaninis atsparumas.

Mašinos, kėlimo reikmenys ir jų sudedamosios dalys, jas naudojant ir, kai taikytina, jų nenaudojant, numatytomis montavimo bei naudojant visomis numatytomis sąlygomis ir visuose

galimuose komponavimų variantuose, prireikus atsižvelgiant į atmosferinių faktorių poveikį bei žmonių naudojamą jėgą, turi išlaikyti juos veikiančias apkrovas. Šis reikalavimas taip pat turi būti taikomas gabenant, surenkant ir išmontuojant mašinas.

Mašinos ir kėlimo reikmenys turi būti suprojektuoti ir pagaminti taip, kad numatytomis naudojimo sąlygomis būtų išvengta gedimų dėl elementų nuovargio arba susidėvėjimo.

Naudojamos medžiagos turi būti parenkamos pagal gamintojo numatomą darbo aplinką, ypatingą dėmesį atkreipiant į atsparumą korozijai, dilimui, smūgiams, ribines temperatūras, nuovargį, trapumą ir senėjimą.

Mašinos ir kėlimo įranga turi būti suprojektuoti ir pagaminti taip, kad išlaikytų perkrovą statinio bandymo metu be liekamųjų deformacijų ar akivaizdžių defektų. Skaičiuojant atsparumą, turi būti atsižvelgta į statinio bandymo koeficiento, parinkto reikiamam saugos lygiui užtikrinti, dydį. Šio koeficiento dydis dažniausiai yra toks:

a) rankinio valdymo kėlimo reikmenims ir mašinoms – 1,5;

b) kitoms mašinoms – 1,25.

Mašinos turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad negestų, kai atliekant dinaminius bandymus naudojama didžiausia darbinė apkrova, padauginta iš dinaminio bandymo koeficiento. Šis dinaminio bandymo koeficientas parenkamas taip, kad garantuotų reikiamą saugos lygį; jis paprastai yra 1,1. Dažniausiai bandymai atliekami gamintojo nurodytais vardiniais greičiais. Jeigu mašinos valdymo sistema leidžia vienu metu atlikti keletą judesių, tai bandymai turi būti atliekami nepalankiausiomis sąlygomis, dažniausiai derinant susijusius judėjimus.

4.1.2.4. Skridiniai, būgnai, krumpliaračiai, lynai ir grandinės.

Skridinių, būgnų ir krumpliaračių skersmuo turi atitikti lynų ar grandinių, su kuriais jie gali būti įrengiami, matmenis.

Būgnai ir krumpliaračiai turi būti suprojektuoti, pagaminti ir įmontuoti taip, kad su jais įrengti lynai ar grandinės galėtų aplink juos vyniotis nenukrisdami.

Lynai, tiesiogiai naudojami krovinio kėlimui ar išlaikymui, turi būti be jokių sandūrų, išskyrus tas, kurios yra jų galuose. Tačiau lynų sandūros galimos įrangoje, kurią pagal jos paskirtį numatoma reguliariai keisti pagal naudojimo reikmes.

Ištisinių lynų ir jų antgalių darbo koeficientas turi būti parinktas taip, kad užtikrintų reikiamą saugos lygį. Paprastai šis koeficientas lygus 5.

Kėlimo grandinių darbinis koeficientas turi būti parinktas taip, kad užtikrintų reikiamą saugos lygį. Paprastai šis koeficientas lygus 4.

Norint patikrinti, ar yra pasiektas reikiamas darbo koeficientas, gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas privalo atlikti arba turėti kitų atliktus reikalingus kiekvieno tipo grandinės ir lyno, tiesiogiai naudojamų kroviniui kelti, bei lyno antgalių bandymus.

4.1.2.5. Kėlimo reikmenys ir jų sudedamosios dalys.

Kėlimo reikmenys ir jų sudedamosios dalys, atsižvelgiant į jų nuovargio ir senėjimo procesus, turi būti surūšiuotos pagal darbinių ciklų skaičių, atitinkantį jų laukiamą ilgaamžiškumą, kiek nustatyta naudojimo sąlygose.

Be to:

a) vielos lyno ir lyno antgalio junginio darbo koeficientas turi būti parinktas taip, kad užtikrintų reikiamą saugos lygį. Paprastai šis koeficientas lygus 5. Lynai turi būti be jokių sandūrų arba kilpų, išskyrus tas, kurios yra jų galuose;

b) kai naudojamos grandinės su suvirintomis grandimis, pastarosios turi būti trumpų grandžių tipo. Kiekvienos grandinių rūšies darbo koeficientas turi būti parinktas taip, kad užtikrintų reikiamą saugos lygį. Paprastai šis koeficientas lygus 4;

c) tekstilinių lynų ar diržų darbo koeficientas priklauso nuo medžiagos, gamybos būdo, matmenų ir naudojimo. Šis koeficientas turi būti parinktas taip, kad užtikrintų reikiamą saugos lygį. Paprastai jis lygus 7, jeigu jų gamybai naudojamos medžiagos yra labai geros kokybės, o gamybos būdas atitinka jų numatytą naudojimo paskirtį. Jeigu taip nėra, tai šis koeficientas nustatomas

didesnis, kad užtikrintų reikiamą saugos lygį. Tekstiliniai lynai ir diržai negali turėti jokių mazgų, sujungimų arba užleidžiamų sandūrų, išskyrus tuos, kurie yra diržo galuose; šis reikalavimas netaikomas vientisam diržui;

d) visų metalinių sudedamųjų dalių, įtaisytų diržuose arba naudojamų kartu su jais, darbo koeficientas parenkamas taip, kad užtikrintų reikiamą saugos lygį. Paprastai šis koeficientas lygus 4;

e) didžiausia daugiagijo diržo darbinė apkrova apibrėžiama pagal silpniausios gijos saugos koeficientą, gijų skaičių ir silpnėjimo faktorių, priklausantį nuo pynimo konfigūracijos;

f) norint patikrinti, ar yra pasiektas reikiamas darbo koeficientas, gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas privalo kiekvienam a, b, c ir d punktuose nurodytam įrangos tipui atlikti reikalingus bandymus arba turėti šiuos bandymus, atliktus kitų.

4.1.2.6. Judėjimo valdymas.

Judėjimą valdantys įtaisai turi veikti taip, kad mašina, ant kurios jie įtaisyti, būtų saugi.

a) Mašina turi būti taip suprojektuota ir pagaminta arba turėti įrengtus tokius įtaisus, kad jų sudedamųjų dalių judėjimo amplitudės neviršytų nustatytų ribų. Prieš suveikiant šiems įtaisams, kai reikalinga, privalo būti įjungiamas įspėjamasis signalas.

b) Kai toje pačioje vietoje vienu metu manevruoja keletas stacionarių ar ant bėgių sumontuotų mašinų ir kyla rizika susidurti, šios mašinos turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad būtų galimybė įrengti sistemas, įgalinančias išvengti tokios rizikos.

c) Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad kroviniai negalėtų pavojingai nuslinkti ar laisvai ir netikėtai nukristi, netgi kai iš dalies ar visiškai nutraukiamas energijos tiekimas arba kai operatorius stabdo veikiančią mašiną.

d) Įprastomis darbo sąlygomis neturi būti galimybės nuleisti krovinį vien tik frikciniu stabdžiu, išskyrus atvejį, kai mašinai funkcionuoti reikalingas būtent toks frikcinio stabdžio veikimo būdas.

e) Palaikantieji įtaisai turi būti suprojektuoti ir pagaminti taip, kad būtų išvengta netyčinio krovinio kritimo.

4.1.2.7. Krovinių judėjimas juos perkeliant.

Mašinos darbo zona turi būti įrengta taip, kad kuo geriau būtų matomos judančių dalių trajektorijos, siekiant išvengti galimų susidūrimų su žmonėmis, įranga ar kitomis mašinomis, manevruojančioms tuo pačiu metu ir galinčioms sukelti pavojų.

Valdomus krovinius keliančios mašinos turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad judantis krovinys, gabenimo talpa ar atsvaras, jei toks yra, nesužeistų žmonių.

4.1.2.8. Stacionariose aikštelėse sustojančios mašinos.

4.1.2.8.1. Gabenimo talpos judėjimas.

Stacionariose aikštelėse sustojančios mašinos pakeliui į aikštelę ir joje turi būti valdomos standžiai. Žirklinio pakėlimo sistemos taip pat laikomos standžiai valdomomis.

4.1.2.8.2. Patekimas į gabenimo talpą.

Jei į gabenimo talpą yra įėjimas žmonėms, mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad įeinant į gabenimo talpą nejudėtų, ypač ją pakraunant ar iškraunant.

Mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad lygių skirtumas tarp gabenimo talpos ir aptarnaujamos aikštelės nekeltų rizikos suklupti.

4.1.2.8.3. Rizika dėl susilietimo su judančia gabenimo talpa.

Kur būtina, kad įvykdyti 4.1.2.7 punkto antroje pastraipoje išdėstyti reikalavimai, įprasto darbo metu gabenimo zona turi būti neprieinama.

Kai patikrinimo ar priežiūros metu yra rizika, kad po gabenimo talpa ar virš jos esantys žmonės gali būti suspausti tarp gabenimo talpos ir nejudančių stacionarių dalių, turi būti numatyta pakankamai laisvos vietos, panaudojant saugumo saleles arba įmontuojant gabenimo talpos judėjimą blokuojančius mechaninius įtaisus.

4.1.2.8.4. Rizika, kurią kelia nuo gabenimo talpos krintantys kroviniai.

Kur yra rizika, kad nuo gabenimo talpos gali nukristi krovinys, mašina turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad būtų išvengta šios rizikos.

4.1.2.8.5. Aikštelės.

Turi būti pašalinta rizika dėl aikštelėje esančių žmonių susilietimo su judančia gabenimo talpa ar kitomis judančiomis dalimis.

Kur yra rizika, kad žmogus gali įkristi į judėjimo zoną, kai gabenimo talpos nėra aikštelėje, siekiant išvengti šios rizikos turi būti įrengti apsaugai. Šie apsaugai neturi atsidaryti judėjimo zonos kryptimi. Juose turi būti įrengti blokuojantys įtaisai, valdomi priklausomai nuo gabenimo talpos padėties, kurie apsaugo:

– nuo pavojingo gabenimo talpos judėjimo tol, kol jie yra uždaryti ir užrakinti;

– kad apsaugai pavojingai neatidarytų tol, kol gabenimo talpa nesustoja atitinkamoje aikštelėje.

4.1.3. Atitikimas paskirčiai.

Prieš kėlimo mašinai ar kėlimo reikmenims pateikiant į rinką ar pirmą kartą pradedant juos naudoti, gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas turi imtis reikalingų priemonių arba būti tas priemones įvykdęs, kad kėlimo reikmenys ir parengtos darbui mašinos – nesvarbu, ar jos valdomos rankiniu būdu, ar variklinės – galėtų saugiai atlikti nustatytąsias funkcijas.

4.1.2.3 punkte nurodyti statiniai ir dinaminiai bandymai turi būti atlikti visoms kėlimo mašinoms, parengtoms naudojimui.

Kai mašina negali būti surinkta gamintojo patalpose ar jo įgaliotojo atstovo patalpose, turi būti imamasi atitinkamų priemonių jų naudojimo vietoje. Paprastai priemonės gali būti priimamos arba gamintojo patalpose, arba naudojimo vietoje.

4.2. Reikalavimai mašinoms, kurios nėra valdomos rankiniu būdu.

4.2.1. Judėjimų valdymas.

Veikimą palaikantieji valdymo įtaisai turi būti naudojami mašinos ar jos įrangos judėjimui valdyti. Tačiau daliniams arba visiems judesiams atlikti, kai nėra jokio keliamo krovinio ar mašinos susidūrimo rizikos, šie įtaisai gali būti pakeisti valdymo įtaisais, automatiškai nustatančiais sustojimus iš anksto pasirinktuose lygiuose, operatoriui nevaldant veikimą palaikančiojo valdymo įtaiso.

4.2.2. Krovimo valdymas.

Mašina, kurios didžiausia darbinė apkrova yra ne mažesnė kaip 1000 kg masės krovinio kėlimas ar kurių apvirtimo momentas ne mažesnis kaip 40 000 Nm, turi turėti įrengtus įtaisus, kurie įspėtų vairuotoją ir neleistų pavojingai pajudėti, kai:

– mašina yra perkrauta dėl viršijamos didžiausios darbinės apkrovos arba momentų, atsiradusių dėl per didelės apkrovos,

– viršijamas apvirtimo momentas.

4.2.3. Lynais valdomi įrenginiai.

Lynų vežimėliai, traktoriai ar traktorių važiuoklės turi būti įtempti atsvarais arba turėti įtaisus, leidžiančius nuolat kontroliuoti jų įtempimą.

4.3. Informacija ir žymėjimas.

4.3.1. Grandinės, lynai ir austiniai diržai.

Kiekviena kėlimo grandinės, lyno ar austinio diržo dalis, nesudaranti surinkto mazgo dalies, turi būti pažymėta, o kur tai neįmanoma, turi turėti plokštelę ar nenuimamą žiedą, ant kurių būtų nurodytas gamintojo ar jo įgaliotojo atstovo pavadinimas bei adresas ir identifikuojanti atitinkamo sertifikato nuoroda.

Pirmiau minėtame sertifikate turi būti nurodyta bent jau ši informacija:

a) gamintojo, o kai taikytina, jo įgaliotojo atstovo pavadinimas bei adresas;

b) grandinės ar lyno apibūdinimas, kuriame nurodyta:

– vardinis dydis,

– sandara,

– medžiaga, iš kurios jis pagamintas,

– taikytas savitasis šios medžiagos metalurginio apdorojimo būdas;

c) taikytas bandymo metodas;

d) didžiausia apkrova, kuria gali būti apkraunama grandinė ar lynas juos naudojant. Gali būti pateiktas verčių diapazonas numatomiems taikymo atvejams.

4.3.2. Kėlimo reikmenys.

Ant kėlimo reikmenų turi būti nurodyta:

– medžiagos identifikacija, kai tokia informacija reikalinga saugiam naudojimui,

– didžiausia darbinė apkrova.

Tuo atveju, kai ant kėlimo reikmenų paženklinti praktiškai neįmanoma, pirmoje pastraipoje minima informacija turi būti pateikta ant plokštelės ar kitos lygiaverčio pagrindo, saugiai pritvirtinto prie kėlimo reikmens.

Ši informacija turi būti lengvai įskaitoma ir pateikta tokioje vietoje, kurioje ji nenusitrintų kėlimo reikmenims nusidėvint naudojimo metu, o jos pritvirtinimas nesumažintų reikmens stiprumo.

4.3.3. Kėlimo mašinos.

Didžiausia darbinė apkrova turi būti pažymėta ant mašinos reljefiškai (iškiliuoju būdu). Šis žymėjimas turi būti įskaitomas, nenutrinamas ir neužkoduotas.

Kur didžiausia darbinė apkrova priklauso nuo mašinos konfigūracijos, tai kiekvienoje darbo vietoje turi būti apkrovos stendas, geriau diagramos ar lentelės forma, kuriame pateikiamos leistinos darbinės kiekvienos konfigūracijos apkrovos.

Tik kroviniams kelti skirtos mašinos, turinčios gabenimo talpą, į kurią gali patekti žmonės, turi turėti aiškų ir nenusitrinanti įspėjimo ženklą, draudžiantį kelti žmones. Šis įspėjimo ženklas turi būti matomas kiekvienoje vietoje, iš kurios galima prieiga.

4.4. Instrukcijos.

4.4.1. Kėlimo reikmenys.

Prie kiekvienos kėlimo reikmenų ar kiekvienos komerciškai nedalomos jų siuntos turi būti pridedama instrukcija, kurioje būtų nurodyta bent:

a) numatomos naudojimo sąlygos;

b) naudojimo ribos (ypač tų kėlimo reikmenų, pavyzdžiui, magnetinių ar vakuuminių padėklų, kurie nepilnai atitinka 4.1.2.6 punkto e papunkčio reikalavimus);

c) surinkimo, naudojimo ir priežiūros nurodymai;

d) naudotas statinio bandymo koeficientas.

4.4.2. Kėlimo mašinos.

Prie kėlimo mašinos turi būti pridedama instrukcija, kurioje pateikiama ši informacija:

a) mašinos techninės charakteristikos, ypač:

– didžiausia darbinė apkrova ir, kur taikytina, 4.3.3 punkto antroje pastraipoje apibūdinto apkrovos stendo ar lentelės kopija,

– reakcijos į atramas ar įtvirtinimus ir, kur taikytina, vikšrų charakteristikos,

– kur taikytina, balasto apibrėžimas ir jo pritvirtinimo būdai;

b) darbo žurnalo, jeigu jis nepateikiamas kartu su mašina, turinys;

c) patarimai naudojimui, ypač kaip operatoriui kompensuoti krovinio tiesioginio matomumo trūkumą;

d) kur taikytina, išsami bandymų ataskaita, detalizuojanti gamintojo ar jo įgaliotojo atstovo atliktus statinius ir dinaminius bandymus ar jų prašymu kitų atliktus šiuos bandymus;

e) būtina pateikti 4.1.3 punkte nurodytų matavimų atlikimo instrukcijas, prieš pradedant naudoti mašiną, jeigu mašina gamintojo patalpose nebuvo surinkta tokia forma, kuria turi būti naudojama.

5. POŽEMINIAMS DARBAMS SKIRTOMS MAŠINOMS TAIKOMI PAPILDOMI

ESMINIAI SVEIKATOS IR SAUGOS REIKALAVIMAI

Požeminiams darbams skirtos mašinos turi atitikti visus šiame skyriuje išdėstytus esminius sveikatos ir saugos reikalavimus (žr. Bendrųjų principų 4 punktą).

5.1. Rizika dėl stabilumo stokos.

Variklinės apdangų atramos turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad tokiu būdu būtų išlaikoma tam tikra judėjimo kryptis ir kad jos nepasislinktų anksčiau, nei atsiranda po apkrova, ir po to, kai apkrova pašalinama. Jos privalo turėti standžius kiekvienos hidraulinės atramos viršutinių plokščių įtvirtinimus (inkarus).

5.2. Judėjimas.

Variklinės apdangų atramos turi nekliudyti asmenims judėti.

5.3. Valdymo įtaisai.

Bėgiais judančios mašinos judėjimo greitinimo ir stabdymo valdymas turi būti rankinis. Tačiau suteikiama galimybė įjungiamuosius prietaisus valdyti kojomis.

Variklinių apdangų atramų valdymo įtaisai turi būti suprojektuoti ir išdėstyti taip, kad perkėlimo operacijų metu operatoriai toje vietoje būtų apsaugoti atrama. Valdymo įtaisai privalo būti apsaugoti nuo atsitiktinio atjungimo.

5.4. Stabdymas.

Savaeigėse bėgiais judančiose požeminių darbų mašinose turi būti įrengti įjungiantieji įtaisai, įgalinantys veikti mašinos judėjimą kontroliuojančią grandinę taip, kad judėjimas būtų sustabdomas, jei vairuotojas nebevaldo judėjimo.

5.5. Gaisras.

Jei mašinose yra labai degių dalių, joms privalomas 3.5.2 punkto antros įtraukos reikalavimas.

Požeminių darbų mašinų stabdymo sistema turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad ji nekeltų kibirkščių ar nesukeltų gaisro.

Požeminių darbų mašinos su vidaus degimo varikliais privalo turėti tik tokius variklius, kuriuose naudojamas kuras su žemu garavimo slėgiu ir kuriuose negali atsirasti jokia elektros kibirkštis.

5.6. Išmetamosios dujos.

Vidaus degimo variklių išmetamosios dujos neturi būti išleidžiamos į viršų.

6. PAPILDOMI ESMINIAI SAUGOS IR SVEIKATOS REIKALAVIMAI MAŠINOMS, KELIANČIOMS YPATINGĄ PAVOJŲ KELIAMIEMS ŽMONĖMS

Keliamiems žmonėms pavojų keliančios mašinos turi atitikti visus šiame skyriuje išdėstytus esminius sveikatos ir saugos reikalavimus (žr. Bendrųjų principų 4 punktą).

6.1. Bendroji dalis.

6.1.1. Mechaninis atsparumas.

Gabenimo talpa, įskaitant bet kokias nuleidžiamąsias duris (liukus), turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad būtų tokio atsparumo ir erdvės, koks reikalingas didžiausiam leidžiamam asmenų skaičiui ir didžiausiai darbinei apkrovai.

4.1.2.4 ir 4.1.2.5 punktuose nurodyti sudedamųjų dalių darbo koeficientai yra nepakankami žmonių kėlimo mašinoms, todėl jie paprastai turi būti padvigubinami. Žmonėms arba žmonėms ir kroviniams kelti skirtos mašinos turi turėti įrengtą gabenimo talpos pakabinimo arba atramos sistemą, suprojektuotą ir pagamintą taip, kad užtikrintų pakankamą bendrą saugos lygį ir pašalintų pavojų gabenimo talpai nukristi.

Jei gabenimo talpai pakabinti naudojami lynai ar grandinės, tai paprastai būtini mažiausiai du standžius įtvirtinimus turintys nepriklausomi lynai ar grandinės.

6.1.2. Ne žmogaus jėga varomų mašinų krovimo kontrolė.

Kad ir kokia būtų didžiausia darbinė apkrova ir apsivertimo momentas, taikomi 4.2.2 punkto

reikalavimai, išskyrus tas mašinas, kai gamintojas gali įrodyti, kad joms nėra perkrovimo ar apsivirtimo rizikos.

6.2. Valdymo įtaisai.

Kur saugos reikalavimai nepareikalauja kitų sprendimų, gabenimo talpa paprastai turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad gabenimo talpoje būdami žmonės galėtų valdyti judėjimą aukštyn ir žemyn, o, jei taikytina, ir kitokį gabenimo talpos judėjimą.

Šie valdymo įtaisai privalo būti pagrindiniai ir neleisti atlikti kitų operacijų, kai mašina dirba, išskyrus avarinį stabdymą.

Šį judėjimą valdantys įtaisai turi būti valdymo veikimą palaikančiojo tipo, išskyrus atvejus, kai gabenimo talpa yra visiškai uždara.

6.3. Rizika gabenimo talpoje ar ant jos esantiems žmonėms.

6.3.1. Gabenimo talpos judėjimo keliama rizika.

Mašinos žmonėms kelti turi būti suprojektuotos, pagamintos ar įrengtos taip, kad gabenimo talpos greitėjimas ar lėtėjimas nekeltų rizikos žmonėms.

6.3.2. Žmonių iškritimo iš gabenimo talpos rizika.

Gabenimo talpa neturi pasvirti tiek, kad sukeltų riziką joje esantiems žmonėms iškristi, įskaitant tuos atvejus, kai mašina ir gabenimo talpa juda.

Kai gabenimo talpa suprojektuota kaip darbo vieta, turi būti imamasi priemonių jos stabilumui užtikrinti ir pavojingam judėjimui išvengti.

Jeigu 1.5.15 punkte nurodytų priemonių nepakanka, gabenimo talpoje turi būti tiek prisitvirtinimo vietų, kiek joje leidžiama gabenti žmonių. Prisitvirtinimo vietos turi būti pakankamai tvirtos, kad prie jų būtų galima pritvirtinti asmenines apsaugos nuo kritimo iš aukščio priemones.

Grindų ar lubų liukai ir šoninės durys turi būti suprojektuotos ir pagamintos taip, kad negalėtų atsidaryti netyčia, ir turi atsidaryti į tą pusę, kuri nekelia jokios rizikos žmonėms iškristi joms netikėtai atsidarius.

6.3.3. Ant gabenimo talpos galinčių nukristi daiktų rizika.

Kur yra rizika, kad ant gabenimo talpos gali nukristi daiktų, keliančių pavojų žmonėms, gabenimo talpoje privalo būti įrengtas apsauginis stogas.

6.4. Stacionarias aikštelės aptarnaujančios mašinos.

6.4.1. Rizika gabenimo talpoje ar ant jos esantiems žmonėms.

Gabenimo talpa turi būti suprojektuota ir pagaminta taip, kad nebūtų jokios rizikos gabenimo talpoje ar ant jos esantiems žmonėms ir (arba) daiktams susidurti su bet kokiomis pritvirtintomis ar judančiomis dalimis. Jeigu tai būtina šiam reikalavimui išpildyti, pati gabenimo talpa turi būti visiškai uždara, o duryse turi būti įrengtas blokuojantis įtaisas, apsaugantis nuo pavojingo gabenimo talpos judėjimo, kol durys neuždaromos. Durys turi išlikti uždarytos, jeigu gabenimo talpa sustotų tarp aikštelių, kur kiltų rizika iškristi iš gabenimo talpos.

Mašina turi būti suprojektuota, pagaminta ir, kur būtina, turėti įrengtus tokius įtaisus, kad neleistų nevaldomo gabenimo talpos pajudėjimo į viršų ar apačią. Šie įtaisai turi sustabdyti gabenimo talpą, kai jos darbinė apkrova ir leidžiamas greitis yra didžiausi.

Stabdymas bet kokiomis apkrovos sąlygomis neturi sukelti žalingo žmonėms lėtėjimo.

6.4.2. Valdymo įtaisai aikštelėse.

Kiti nei avarinio valdymo įtaisai aikštelėse neturi valdyti gabenimo talpos judėjimo, kai:

– veikia gabenimo talpoje esantys valdymo įtaisai;

– aikštelėje nėra gabenimo talpos.

6.4.3. Įėjimas į gabenimo talpą.

Aikštelėse ir ant gabenimo talpos esantys apsaugai turi būti suprojektuoti ir pagaminti taip, kad užtikrintų saugų perėjimą iš gabenimo talpos ir į ją, atsižvelgiant į numatytą kelti krovinių ir asmenų ribą.

6.5. Žymėjimas.

Gabenimo talpoje turi būti pateikta saugai užtikrinti būtina informacija, įskaitant:

– gabenimo talpoje leidžiamą kelti žmonių skaičių,
– maksimalią darbinę apkrovą.

Techninio reglamento „Mašinų sauga“
2 priedas

DEKLARACIJOS

1. TURINYS

A. MAŠINOS EB ATITIKTIES DEKLARACIJA

Ši deklaracija ir jos vertimai turi būti parengti laikantis instrukcijoms (žr. 1 priedo 1.7.4.1 punkto a ir b papunkčius) nustatytų sąlygų ir atspausdinta arba parašyta ranka didžiosiomis raidėmis.

Ši deklaracija yra susijusi tik su tokia mašinos būkle, kokios ji buvo pateikta į rinką, ir neapima galutinio naudotojo vėliau pridedamų sudedamųjų dalių ir (arba) atliktų veiksmų.

EB atitikties deklaracijoje turi būti šie duomenys:

1) gamintojo, o kur reikia, jo įgaliotojo atstovo įmonės pavadinimas ir pilnas adresas;

2) asmens, kuris turi būti įsisteigęs Bendrijoje ir yra įgaliotas sudaryti atitinkamą techninę bylą, pavadinimas ir adresas;

3) mašinos apibūdinimas ir identifikuojanti informacija, įskaitant bendrąjį pavadinimą, paskirtį, modelį, tipą, serijos numerį ir komercinį pavadinimą;

4) sakinys, aiškiai patvirtinantis, kad mašina atitinka visas jai taikytinas Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatas, o kur reikia, panašus sakinys, patvirtinantis mašinos atitiktį kitoms Bendrijos direktyvoms ir (arba) jai taikytinoms nuostatoms. Šios nuorodos turi būti į dokumentus, paskelbtus Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje;

5) jei reikia, 9 priede nurodytą EB tipo tyrimą atlikusios paskelbtosios (notifikuotosios) įstaigos pavadinimas, adresas ir identifikacinis numeris bei EB tipo tyrimo sertifikato numeris;

6) jei reikia, 10 priede nurodytą visiško kokybės užtikrinimo sistemą patvirtinusios paskelbtosios (notifikuotosios) įstaigos pavadinimas, adresas ir identifikacinis numeris;

7) jei reikia, nuorodos į taikytus 21 punkte nurodytus darniuosius standartus;

8) jei reikia, nuorodos į kitus taikytus techninius standartus ir specifikacijas;

9) deklaracijos parengimo vieta ir data;

10) asmens, kuriam pavesta gamintojo ar jo įgaliotojo atstovo vardu parengti deklaraciją, tapatybė ir parašas.

B. IŠ DALIES UŽBAIGTOS MAŠINOS ĮMONTAVIMO DEKLARACIJA

Ši deklaracija ir jos vertimai turi būti parengti laikantis instrukcijoms (žr. 1 priedo 1.7.4.1 punkto a ir b papunkčius) nustatytų sąlygų ir atspausdinta arba parašyta ranka didžiosiomis raidėmis. Įmontavimo deklaracijoje turi būti šie duomenys:

1) iš dalies užbaigtos mašinos gamintojo, o kur reikia, jo įgaliotojo atstovo įmonės pavadinimas ir pilnas adresas;

2) asmens, kuris turi būti įsisteigęs Bendrijoje ir yra įgaliotas sudaryti atitinkamą techninę dokumentaciją, pavadinimas ir adresas;

3) iš dalies užbaigtos mašinos apibūdinimas ir identifikuojanti informacija, įskaitant bendrąjį pavadinimą, paskirtį, modelį, tipą, serijos numerį ir komercinį pavadinimą;

4) sakinys, patvirtinantis, kurie esminiai Mašinų direktyvos 2006/42/EB reikalavimai yra taikomi ir vykdomi, taip pat kad atitinkama techninė dokumentacija sudaryta pagal 7 priedo II dalį ir, kur reikia, sakinys, patvirtinantis iš dalies užbaigtos mašinos atitiktį kitoms taikytoms Bendrijos direktyvoms. Šios nuorodos turi būti tos į dokumentus, paskelbtus Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje;

5) įsipareigojimas perduoti nacionalinėms valdžios institucijoms argumentuotai paprašius atitinkamą informaciją apie iš dalies užbaigtą mašiną. Tai apima perdavimo būdą, nepažeidžiant iš dalies užbaigtos mašinos gamintojo intelektualinės nuosavybės teisių;

6) jei reikia, pareiškimas, kad iš dalies užbaigta mašina neturi būti pradedama naudoti tol, kol nebus deklaruota, kad galutinė mašina, į kurią turi būti įmontuota iš dalies užbaigta mašina, atitinka Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatas;

7) deklaracijos parengimo vieta ir data;

8) asmens, kuriam pavesta gamintojo ar jo įgaliotojo atstovo vardu parengti deklaraciją tapatybė ir parašas.

2. SAUGOJIMAS

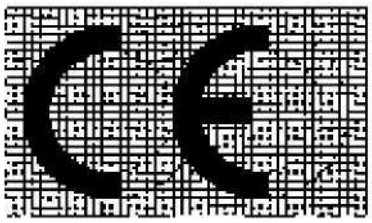
Mašinos gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas turi saugoti EB atitikties deklaracijos originalą mažiausiai dešimt metų nuo mašinos pagaminimo paskutinės dienos.

Iš dalies užbaigtos mašinos gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas turi saugoti įmontavimo deklaracijos originalą mažiausiai dešimt metų nuo iš dalies užbaigtos mašinos pagaminimo paskutinės dienos.

Techninio reglamento „Mašinų sauga“
3 priedas

ŽYMĖJIMAS „CE“ ŽENKLU

Atitikties ženklą „CE“ turi sudaryti toliau nurodytos formos inicialai „CE“

Jei ženklas „CE“ sumažinamas arba padidinamas, turi būti laikomasi brėžinyje pateiktų proporcijų.

Įvairios ženklo „CE“ dalys materialiame pavidale turi būti vienodo vertikalaus matmens, ne mažesnio kaip 5 mm. Minimalus matmuo gali būti netaikomas mažoms mašinoms.

Žymėjimas „CE“ ženklu turi būti atliekamas prie pat gamintojo ar jo įgaliotojo atstovo pavadinimo, naudojant tą patį metodą.

Jei buvo taikoma 36 ir 37 punktuose nurodyta išsami kokybės užtikrinimo procedūra, po žymėjimo „CE“ ženklu turi būti nurodytas paskelbtosios (notifikuotos) įstaigos identifikacinis numeris.

_____

Techninio reglamento „Mašinų sauga“
4 priedas

MAŠINŲ KATEGORIJOS, KURIOMS TURI BŪTI TAIKOMA VIENA IŠ ŠIO REGLAMENTO 36,37 PUNKTUOSE NURODYTŲ PROCEDŪRŲ

1. Šių tipų diskiniai pjūklai (vienapjūkliai arba daugiapjūkliai) medienai ir panašias fizines savybes turinčioms medžiagoms arba mėsai ir panašias fizines savybes turinčioms medžiagoms apdoroti:

1.1. Pjovimo mašinos su pjovimo metu fiksuotu (-ais) diskiniu (-ais) pjūklu (-ais), turinčios nejudantį padėklą ar laikiklį, su ruošinių rankiniu padavimu arba išmontuojamu varikliniu padavimu.

1.2. Pjovimo mašinos su pjovimo metu fiksuotu (-ais) diskiniu (-ais) pjūklu (-ais), turinčios rankinio valdymo grįžtamai slenkamojo judesio pjovimo stalą arba vežimėlį.

1.3. Pjovimo mašinos su pjovimo metu fiksuotu (-ais) diskiniu (-ais) pjūklu (-ais), turinčios įmontuotą mechaninį ruošinių padavimo įtaisą su rankiniu pakrovimu ir (arba) nukrovimu;

1.4. Pjovimo mašinos su pjovimo metu mechaniškai judančiu (-ais) diskiniu (-ais) pjūklu (-ais) su rankiniu pakrovimu ir(arba) nukrovimu.

2. Rankinio padavimo medienos paviršių obliavimo (lyginimo) mašinos.

3. Vienapusės reismusinės staklės, turinčios įmontuotą mechaninį padavimo įtaisą, su rankiniu pakrovimu ir (arba) nukrovimu medienai apdoroti.

4. Šių tipų juostiniai pjūklai medienai ir panašias fizines savybes turinčioms medžiagoms arba mėsai ir panašias fizines savybes turinčioms medžiagoms apdoroti, su rankiniu pakrovimu ir (arba) nukrovimu:

4.1. Pjovimo mašinos su pjovimo metu fiksuotu (-ais) pjūklu (-ais), turinčios nejudantį ar grįžtamai slenkamojo judesio stalą ar laikiklį apdorojamam daiktui.

4.2. Pjovimo mašinos su pjūklu (-ais), sumontuotu (-ais) ant grįžtamai slenkamojo judesio vežimėlio.

5. 1–4 punktuose ir 7 punkte nurodytų tipų sujungtosios mašinos medienai ir panašias fizines savybes turinčioms medžiagoms apdoroti.

6. Rankinio padavimo dygiavimo mašinos medienai apdoroti su keliais įrankių laikikliais.

7. Rankinio padavimo vertikaliojo suklio frezavimo mašinos medienai ir panašias fizines savybes turinčioms medžiagoms apdoroti.

8. Nešiojamieji (portatyviniai) grandininiai pjūklai medienai apdoroti.

9. Presai, įskaitant ir lankstymo presus, šaltajam metalų apdorojimui su rankiniu pakrovimu ir (arba) nukrovimu, kurių judamųjų darbinių dalių eiga gali viršyti 6 mm, o greitis gali viršyti 30 mm/s.

10. Įpurškiamojo arba suspaudžiamojo plastikų formavimo mašinos su rankiniu pakrovimu ir (arba) nukrovimu.

11. Įpurškiamojo arba suspaudžiamojo gumos formavimo mašinos su rankiniu pakrovimu ir (arba) nukrovimu.

12. Šių tipų po žeme dirbančios mašinos:

12.1. Lokomotyvai ir vagonai stabdikliai.

12.2. Sutvirtinimų atramos su hidrauline pavara.

13. Rankomis kraunamos buitinių atliekų surinkimo mašinos su presavimo mechanizmu.

14. Nuimami mechaninių pavarų įtaisai ir jų apsaugai.

15. Užtvarai nuimamiems mechaninių pavarų įtaisams.

16. Keltuvai transporto priemonių techninei apžiūrai.

17. Žmonių arba žmonių ir krovinių kėlimo įrenginiai, susiję su rizika nukristi iš didesnio kaip trijų metrų aukščio.

18. Nešiojamosios (portatyvinės) tvirtinimo šoviniais ir kitos smūginės mašinos.

19. Apsaugos prietaisai žmonių buvimui aptikti.

20. Varikliniai blokuojantys judantys užtvarai, skirti naudoti kaip apsaugai 9, 10 ir 11 punktuose nurodytose mašinose.

21. Loginiai elementai saugos funkcijoms užtikrinti.

22. Apsauginė konstrukcija nuo virtimo (ROPS).

23. Apsauginė konstrukcija nuo krintančių objektų (FOPS).

_____

Techninio reglamento „Mašinų sauga“
5 priedas

ŠIO REGLAMENTO 6.3 PUNKTE NURODYTAS PAVYZDINIS SAUGOS ĮRANGOS SĄRAŠAS

1. Užtvarai nuimamiems mechaninių pavarų įtaisams.

2. Apsaugos prietaisai žmonių buvimui aptikti.

3. Varikliniai blokuojantys judantys užtvarai, skirti naudoti kaip apsaugai šio Reglamento 4 priedo 9, 10 ir 11 punktuose nurodytose mašinose.

4. Loginiai elementai saugos funkcijoms užtikrinti.

5. Vožtuvai su papildomomis priemonėmis gedimui aptikti, skirti pavojingiems judėjimams mašinose valdyti.

6. Mašinų emisijos produktų pašalinimo sistemos.

7. Apsaugai ir apsauginiai įtaisai, skirti asmenims apsaugoti nuo judančių dalių, dalyvaujančių mašinoje vykstančiame procese.

8. Kontrolės prietaisai krovimui ir judėjimui kėlimo mašinose valdyti.

9. Sulaikymo sistemos, skirtos žmonėms savo sėdėjimo vietose išsilaikyti.

10. Avarinio stabdymo įtaisai.

11. Iškrovos sistemos potencialiai pavojingų elektrostatinių krūvių kaupimuisi išvengti.

12. Šio Reglamento 1 priedo 1.5.7, 3.4.7 ir 4.1.2.6 punktuose nurodyti energijos ribojimo ir mažinimo įtaisai.

13. Sistemos ir prietaisai triukšmo ir vibracijos sklidimui mažinti.

14. Apsauginė konstrukcija nuo virtimo (ROPS).

15. Apsauginė konstrukcija nuo krintančių objektų (FOPS).

16. Dvirankio valdymo prietaisai.

17. Mašinų, skirtų žmonėms kelti ir (arba) nuleisti tarp skirtingų aikštelių, sudedamosios dalys, esančios šiame sąraše:

a) aikštelių durų blokavimo įtaisai;

b) įtaisai, neleidžiantys krovinį gabenančiam mazgui kristi ar nekontroliuojamam judėti į viršų;

c) greičio viršijimą ribojantys įtaisai;

d) energiją kaupiantys buferiai (amortizatoriai):

– nelinijiniai arba

– su grįžtamojo judesio slopinimu;

e) energiją išsklaidantys buferiai (amortizatoriai);

f) hidraulinių pavarų kontūruose įmontuoti apsauginiai įtaisai, kai jie naudojami kaip kristi neleidžiantys įtaisai;

g) elektroninių sudedamųjų dalių turintys elektriniai apsaugos jungikliai.

_____

Techninio reglamento „Mašinų sauga“
6 priedas

SURINKIMO INSTRUKCIJOS IŠ DALIES UŽBAIGTOMS MAŠINOMS

Iš dalies užbaigtų mašinų surinkimo instrukcijose turi būti aprašytos sąlygos, kurių būtina laikytis siekiant tinkamai įmontuoti jas į galutines mašinas, kad šios nekeltų pavojaus saugai ir sveikatai.

Surinkimo instrukcijos turi būti parašytos mašinos, į kurią bus įmontuojama iš dalies užbaigta mašina, gamintojui arba jo įgaliotajam atstovui priimtina oficialia Europos Bendrijos kalba.

_____

Techninio reglamento „Mašinų sauga“
7 priedas

A. MAŠINOS TECHNINĖ BYLA

Šioje dalyje aprašoma techninės bylos sudarymo tvarka. Techninė byla turi įrodyti, kad mašina atitinka Mašinų direktyvos 2006/42/EB reikalavimus. Ji turi aprėpti mašinos projektavimą, gamybą ir veikimą tokiam įvertinimui reikalinga apimtimi. Techninė byla turi būti sudaryta viena ar daugiau oficialiųjų Europos Bendrijos kalbų, išskyrus instrukcijas mašinoms, kurioms taikomos specialios šio Reglamento 1 priedo 1.7.4.1 punkto nuostatos.

1. Techninė byla susideda iš:

a) konstrukcinės bylos, kurioje pateikiami:

– bendras mašinos aprašymas,

– mašinos bendrojo vaizdo brėžinys bei valdymo grandinių brėžiniai, taip pat atitinkami aprašymai ir paaiškinimai, būtini mašinos veikimui suprasti,

– išsamiai detalizuoti brėžiniai kartu su skaičiavimų duomenimis, bandymų rezultatais, sertifikatais ir t. t., kurie reikalingi mašinos atitikčiai esminiams sveikatos ir saugos reikalavimams patikrinti,

– rizikos įvertinimo dokumentai, įrodantys šios procedūros atlikimą, kartu su:

– mašinai taikomų esminių sveikatos ir saugos reikalavimų sąrašu,

– apsauginių priemonių, įdiegtų nustatytiems pavojams pašalinti arba rizikai sumažinti, aprašymu ir, kai taikytina, su mašina susietos liekamosios rizikos nurodymu,

– taikyti standartai ir kitos techninės specifikacijos, nurodant, kokius esminius sveikatos ir saugos reikalavimus apima šie standartai,

– techniniais protokolai, pateikiantys bandymų, atliktų gamintojo ar įstaigos, kurią pasirinko gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas, rezultatus,

–mašinos instrukcijų kopija,

– kai taikytina, prie mašinos pridėtos iš dalies užbaigtos mašinos įmontavimo deklaracija ir šiai mašinai taikytinos surinkimo instrukcijos,

– kai taikytina, į mašiną įmontuotų kitų mašinų ar kitų produktų EB atitikties deklaracijų kopijos,

– EB atitikties deklaracijos kopija;

b) jei gamyba serijinė – vidinių priemonių, kurios bus įgyvendintos tam, kad būtų užtikrinta, jog mašinos ir toliau atitiks Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatas.

Gamintojas turi atlikti būtinus sudedamųjų dalių, armatūros ar užbaigtos mašinos tyrimus ir bandymus, kad nuspręstų, ar pagal savo konstrukciją bei pagaminimą ji gali būti saugiai surinkta ir pradėta naudoti. Atitinkami protokolai ir rezultatai turi būti techninėje byloje.

2. 1 punkte nurodyta techninė byla valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms turi būti prieinama mažiausiai 10 metų po mašinos pagaminimo datos, o serijinės gamybos atveju – po paskutinio jos vieneto pagaminimo.

Techninė byla nebūtinai turi būti saugoma Europos Bendrijos teritorijoje, taip pat ji neturi būti nuolat prieinama materialiame pavidale. Tačiau EB atitikties deklaracijoje nurodytas asmuo turi turėti galimybę ją sukomplektuoti ir pateikti per jos sudėtingumą atitinkantį laikotarpį.

Techninėje byloje neprivalo būti mašinos gamybai naudojamų detalizuotų brėžinių arba kitokios pomazgiams būdingos informacijos, jeigu žinios apie juos nėra būtinos atitikčiai esminiams sveikatos ir saugos reikalavimams patikrinti.

3. Techninės bylos, kurios pagrįstai prašo, nacionalinės kompetentingos institucijos, nepateikimas gali sudaryti pakankamą pagrindą abejoti atitinkamos mašinos atitiktimi esminiams sveikatos ir saugos reikalavimams.

B. ATITINKAMA IŠ DALIES UŽBAIGTŲ MAŠINŲ TECHNINĖ DOKUMENTACIJA

Šioje dalyje aprašoma atitinkamos techninės dokumentacijos surinkimo tvarka. Dokumentacija turi įrodyti, kurie Mašinų direktyvos 2006/42/EB reikalavimai yra taikomi ir vykdomi. Ji turi aprėpti iš dalies užbaigtos mašinos projektavimą, gamybą ir veikimą ta apimtimi, kuri reikalinga atitikčiai taikomiems esminiams sveikatos ir saugos reikalavimams įvertinti. Dokumentacija turi būti sudaryta viena ar daugiau oficialiųjų Europos Bendrijos kalbų.

Dokumentacija susideda iš:

a) konstrukcinės bylos, kurioje pateikiami:

– iš dalies užbaigtos mašinos bendrojo vaizdo brėžinys ir valdymo grandinių brėžiniai,

– išsamiai detalizuoti brėžiniai kartu su skaičiavimų duomenimis, bandymų rezultatais, sertifikatais ir t. t., kurie reikalingi iš dalies užbaigtos mašinos atitikčiai taikomiems esminiams sveikatos ir saugos reikalavimams patikrinti,

– rizikos įvertinimo dokumentus, įrodančius šios procedūros atlikimą, kartu su:

– taikytų ir vykdomų esminių sveikatos ir saugos reikalavimų sąrašu,

– apsauginių priemonių, įdiegtų nustatytiems pavojams pašalinti arba rizikai sumažinti, aprašymu ir, kai taikytina, liekamosios rizikos nurodymu,

– taikytais standartais ir kitomis techninėmis specifikacijomis, nurodant, kokius esminius sveikatos ir saugos reikalavimus šie standartai apima,

– techniniais protokolais, pateikiančiais bandymų, atliktų gamintojo ar įstaigos, kurią pasirinko gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas, rezultatus,

–iš dalies užbaigtos mašinos surinkimo instrukcijos kopija;

b) jei gamyba serijinė – vidinių priemonių, kurios bus įgyvendintos tam, kad užtikrintų, jog iš dalies užbaigtos mašinos ir toliau atitiks taikytus esminius sveikatos ir saugos reikalavimus.

Gamintojas turi atlikti būtinus sudedamųjų dalių, armatūros ar iš dalies užbaigtos mašinos tyrimus ir bandymus, kad nuspręstų, ar pagal savo konstrukciją bei pagaminimą ji gali būti saugiai surinkta ir naudojama. Atitinkami protokolai ir rezultatai turi būti techninėje byloje.

Atitinkama techninė dokumentacija valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms paprašius turi būti prieinama mažiausiai 10 metų po iš dalies užbaigtos mašinos pagaminimo datos, o serijinės gamybos atveju – po paskutinio jos vieneto pagaminimo. Ji nebūtinai turi būti saugoma Bendrijos teritorijoje, taip pat ji neturi būti nuolat prieinama materialiame pavidale. Tačiau įmontavimo deklaracijoje nurodytas asmuo turi turėti galimybę ją sukomplektuoti ir pateikti atitinkamai institucijai.

Atitinkamos techninės dokumentacijos, kurios pagrįstai prašo nacionalinės kompetentingos institucijos, nepateikimas gali sudaryti pakankamą pagrindą abejoti iš dalies užbaigtos mašinos atitiktimi taikomiems ir įvertintiems esminiams sveikatos ir saugos reikalavimams.

Techninio reglamento „Mašinų sauga“
8 priedas

ATITIKTIES ĮVERTINIMAS ATLIEKANT MAŠINOS GAMYBOS VIDINIUS TIKRINIMUS

1. Šiame priede aprašyta procedūra, kuria gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas, vykdydamas 2 ir 3 punktuose nustatytus įsipareigojimus, užtikrina ir deklaruoja, kad mašina atitinka jai taikomus Mašinų direktyvos 2006/42/EB reikalavimus.

2. Kiekvienam atitinkamos serijos tipui gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas sudaro šio Reglamento 7 priedo A dalyje nurodytą techninę bylą.

3. Gamintojas turi imtis visų būtinų priemonių tam, kad gamybos procesas užtikrintų gaminamos mašinos atitikimą šio Reglamento 7 priedo A dalyje nurodytai techninei bylai ir Mašinų direktyvos 2006/42/EB reikalavimams.

_____

Techninio reglamento „Mašinų sauga“
9 priedas

EB TIPO TYRIMAS

EB tipo tyrimas – tai procedūra, pagal kurią paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga nustato ir pripažįsta, jog šio Reglamento 4 priede nurodytų mašinų pavyzdinis modelis (toliau – tipas) atitinka Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatas.

1. Gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas kiekvienam tipui turi sudaryti šio Reglamento 7 priedo A dalyje nurodytą techninę bylą.

2. Paraišką kiekvieno tipo EB tipo tyrimui gamintojas ar jo įgaliotasis atstovas paduoda savo pasirinktai paskelbtajai (notifikuotajai) įstaigai.

Paraiškoje turi būti:

– gamintojo, o kur taikytina, jo įgaliotojo atstovo įmonės pavadinimas ir adresas,

– rašytinis pareiškimas, kad paraiška nebuvo paduota kitai paskelbtajai (notifikuotajai) įstaigai,

– techninė byla.

Be to, pareiškėjas turi pateikti paskelbtajai (notifikuotajai) įstaigai tipo pavyzdį. Paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga gali paprašyti papildomų pavyzdžių, jei to reikia pagal bandymų programą.

3. Paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga:

3.1. Išnagrinėja techninę bylą, patikrina, ar mašinos tipas buvo pagamintas pagal ją, ir nustato, kurie elementai buvo suprojektuoti laikantis atitinkamų šio Reglamento 21 punkte nurodytų standartų nuostatų ir kurių projektavimas nepagrįstas atitinkamomis tų standartų nuostatomis.

3.2. Jei šio Reglamento 21 punkte nurodyti standartai nebuvo taikyti – atlieka arba turi turėti atliktus atitinkamus tyrimus, matavimus ir bandymus, kad būtų nustatyta, ar priimti sprendimai atitinka esminius Mašinų direktyvos 2006/42/EB sveikatos ir saugos reikalavimus;

3.3. Jei šio Reglamento 21 punkte nurodyti darnieji standartai buvo taikyti – atlieka arba turi turėti atliktus atitinkamus tyrimus, matavimus ir bandymus, kad būtų nustatyta, ar šie standartai iš tikrųjų buvo taikyti.

3.4. Susitaria su pareiškėju dėl vietos, kur bus atliekamas tikrinimas, ar tipas buvo pagamintas pagal išnagrinėtą techninę bylą, bei atliekami būtini tyrimai, matavimai ir bandymai.

4. Jei tipas atitinka direktyvos 2006/42/EB nuostatas, paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga pareiškėjui išduoda EB tipo tyrimo sertifikatą. Sertifikate nurodomas gamintojo ir jo įgaliotojo atstovo pavadinimas bei adresas, patvirtintam tipui identifikuoti reikalingi duomenys, tyrimų išvados bei sąlygos, kurios gali būti taikomos šio sertifikato galiojimui.

Gamintojas ir paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga turi saugoti šio sertifikato kopiją, techninę bylą ir visus atitinkamus dokumentus 15 metų nuo sertifikato išdavimo dienos.

5. Jei tipas neatitinka Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatų, paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga atsisako išduoti pareiškėjui EB tipo tyrimo sertifikatą ir pateikia savo atsisakymo išsamius motyvus. Apie tai ji praneša pareiškėjui, kitoms paskelbtosioms (notifikuotosioms) įstaigoms ir ją paskyrusiai valstybei narei. Turi būti galimybė pateikti skundą.

6. Pareiškėjas praneša paskelbtajai (notifikuotajai) įstaigai, kuri saugo su EB tipo tyrimo sertifikatu susijusią techninę bylą, apie visus patvirtinto tipo pakeitimus. Paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga išnagrinėja šiuos pakeitimus ir po to arba patvirtina esamo EB tipo tyrimo sertifikato galiojimą, arba išduoti naują sertifikatą, jei pakeitimai gali kelti nepasitikėjimą atitiktimi esminiams sveikatos ir saugos reikalavimams arba numatytoms tipo darbo sąlygoms.

7. Komisija, valstybės narės ir kitos paskelbtosios (notifikuotosios) įstaigos paprašiusios gali gauti EB tipo tyrimo sertifikato kopiją. Pateikusios motyvuotą prašymą, Europos Komisija ir valstybės narės gali gauti techninės bylos ir paskelbtosios (notifikuotosios) įstaigos atliktų tyrimų rezultatų kopijas.

8. Bylos ir korespondencija, susijusi su EB tipo tyrimo procedūromis, turi būti parengtos valstybės narės, kurioje įsisteigusi paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga oficialia Europos Bendrijos kalba (-omis) arba bet kuria kita paskelbtajai (notifikuotajai) įstaigai priimtina oficialia Europos Bendrijos kalba.

9. EB tipo tyrimo sertifikato galiojimas:

9.1. Paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga įpareigojama nuolat užtikrinti EB tipo tyrimo sertifikato galiojimą. Ji turi pranešti gamintojui apie visus svarbius pasikeitimus, galinčius turėti įtakos sertifikato galiojimui. Nebegaliojančius sertifikatus paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga turi atšaukti.

9.2. Atitinkamos mašinos gamintojas įpareigojamas nuolat užtikrinti, kad mašina atitiktų esamą technikos lygį.

9.3. Kas penkeri metai gamintojas turi prašyti paskelbtosios (notifikuotosios) įstaigos peržiūrėti EB tipo tyrimo sertifikato galiojimą.

Jei paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga nustato, kad, atsižvelgiant į esamą technikos lygį, sertifikatas turi likti galioti, ji pratęsia sertifikato galiojimą kitiems penkeriems metams.

Gamintojas ir paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga šio sertifikato, techninės bylos ir visų atitinkamų dokumentų kopijas saugo 15 metų nuo sertifikato išdavimo dienos.

9.4. Jei EB tipo tyrimo sertifikato galiojimas nepratęsiamas, gamintojas atitinkamos mašinos į rinką nebeteikia.

_____

Techninio reglamento „Mašinų sauga“
10 priedas

PILNAS KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

Šiame priede aprašomas šio Reglamento 4 priede nurodytų mašinų, gaminamų taikant pilną kokybės užtikrinimo sistemą, atitikties įvertinimas. Jame nurodoma tvarka, pagal kurią paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga įvertina ir patvirtina kokybės sistemą ir kontroliuoja jos taikymą.

1. Projektuodamas, gamindamas, atlikdamas galutinį patikrinimą ir bandymus, gamintojas turi naudoti 2 punkte nurodytą patvirtintą kokybės sistemą, taip pat jam turi būti taikoma 3 punkte nurodyta priežiūra.

2. Kokybės sistema.

2.1. Gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas savo pasirinktai paskelbtajai (notifikuotajai) įstaigai pateikia prašymą jo kokybės sistemai įvertinti.

Prašyme turi būti:

– gamintojo, o jei taikytina, jo įgaliotojo atstovo pavadinimas ir adresas;

– nurodytos mašinos projektavimo, gamybos, tikrinimo, bandymo ir saugojimo vietos;

– ketinamų gaminti ir šio Reglamento 4 priede nurodytų kiekvienos kategorijos mašinų vieno modelio šio Reglamento 7 priedo A dalyje aprašyta techninė byla;

– kokybės sistemos dokumentacija,

– raštiškas pareiškimas, kad prašymas nebuvo paduotas kitai paskelbtajai (notifikuotajai) įstaigai.

2.2. Kokybės sistema turi užtikrinti mašinų atitiktį Mašinų direktyvos 2006/42/EB nuostatoms. Visi kokybės sistemos elementai, reikalavimai ir nuostatos, kuriuos patvirtina gamintojas, turi būti sistemingai ir iš eilės įforminti dokumentais, rengiant raštu pateikiamas priemones, procedūras ir instrukcijas. Šie kokybės užtikrinimo sistemos dokumentai turi leisti vienodai interpretuoti procedūrines ir kokybės priemones, pavyzdžiui, kokybės programas, planus, žinynus ir protokolus.

Kokybės užtikrinimo sistemos dokumentuose, ypač juose, turi būti tiksliai aprašyti:

– kokybės tikslai, organizacinė struktūra, administracijos įsipareigojimai ir įgaliojimai dėl mašinų projektavimo ir kokybės,

– techninio projektavimo sąlygos, įskaitant standartus, kurie bus taikomi, o jei bus laikomasi ne visų šio Reglamento 21 punkte nurodytų standartų, priemonės, kurios bus naudojamos siekiant užtikrint, kad būtų laikomasi esminių Mašinų direktyvos 2006/42/EB sveikatos ir saugos reikalavimų,

– projektavimo priežiūros ir tikrinimo būdai, procesai ir sisteminiai veiksmai, kurių bus imtasi projektuojant mašinas, kurioms taikoma Mašinų direktyva 2006/42/EB,

– atitinkami gamybos, kokybės priežiūros ir kokybės užtikrinimo būdai, procesai ir sisteminiai veiksmai, kurių bus imtasi,

– tikrinimai ir bandymai, kurie bus atliekami prieš pradedant gamybą, gaminant ir užbaigus gamybą ir šių tikrinimų ir bandymų atlikimo dažnumas,

– kokybės duomenų įrašai, t. y. patikrinimų ataskaitos, bandymų ir kalibravimo duomenys, ataskaitos apie atitinkamo personalo kvalifikaciją,

– kontrolės priemonės, kuriomis bus užtikrinama, kad būtų laikomasi reikalaujamo projekto ir produkto kokybės, o sistema veiksmingai funkcionuotų.

2.3. Paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga turi įvertinti kokybės sistemą ir nustatyti, ar ji atitinka 2.2 punkte nurodytus reikalavimus.

Tie kokybės sistemos elementai, kurie atitinka taikytus darniuosius standartus, laikomi atitinkančiais 2.2 punkte nurodytus reikalavimus.

Auditorių grupėje turi būti bent vienas narys, turintis patirties vertinant mašinų technologiją. Į

vertinimo procedūrą taip pat įeina patikrinimas gamintojo patalpose. Vertinimo metu auditorių grupė turi patikrinti 2.1 punkto antros pastraipos trečioje įtraukoje nurodytas technines bylas, kad užtikrintų jų atitikimą taikytiniems sveikatos ir saugos reikalavimams.

Apie sprendimą pranešama gamintojui arba jo įgaliotam atstovui. Pranešime turi būti įrašytos tyrimo išvados ir pagrįstas sprendimas dėl įvertinimo. Turi būti galimybė pateikti skundą.

2.4. Gamintojas įsipareigoja vykdyti prievoles dėl patvirtintos kokybės sistemos taikymo ir užtikrina, kad ši sistema bus taikoma tinkamai ir veiksmingai.

Gamintojas arba jo įgaliotas atstovas turi pranešti kokybės sistemą patvirtinusiai paskelbtajai (notifikuotajai) įstaigai apie bet kokius numatomus šios sistemos keitimus.

Paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga įvertina siūlomus pakeitimus ir nusprendžia, ar pakeistoji kokybės užtikrinimo sistema ir toliau atitiks 2.2 punkte nurodytus reikalavimus, ar ją reikia įvertinti iš naujo.

Paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga apie savo sprendimą praneša gamintojui. Pranešime pateikiamos tikrinimo išvados ir motyvuotas sprendimas dėl įvertinimo.

3. Paskelbtosios (notifikuotosios) įstaigos atsakomybe atliekama priežiūra:

3.1. Priežiūros tikslas – įsitikinti, kad gamintojas deramai laikosi įsipareigojimų, numatytų patvirtintoje kokybės užtikrinimo sistemoje.

3.2. Gamintojas paskelbtajai (notifikuotajai) įstaigai sudaro galimybę tikrinimo metu patekti į tas vietas, kuriose projektuojam, gaminama, atliekami tikrinimai ir bandymai, bei pateikia jai visą reikalingą informaciją, būtent:

– kokybės sistemos dokumentus;

– kokybės duomenų įrašus, numatytus kokybės sistemos dalyje, skirtoje projektavimui, t. y. tyrimų, skaičiavimų, bandymų rezultatus ir t. t.;

– kokybės duomenų įrašus, numatytus kokybės sistemos dalyje, skirtoje gamybai, t. y. tikrinimų ataskaitas, bandymų, kalibravimo duomenis, pranešimus apie atitinkamo personalo kvalifikaciją ir t. t.

3.3. Paskelbtoji (notifikuotoji) reguliariai atlieka auditą, kad įsitikintų, ar gamintojas laikosi ir taiko kokybės užtikrinimo sistemą. Audito ataskaitą ji pateikia gamintojui. Periodinio audito dažnumas turi būti toks, kad kas treji metai būtų atliekamas vertinimas iš naujo.

3.4. Be to, paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga gali rengti netikėtus apsilankymus pas gamintoją. Šių papildomų apsilankymų būtinumas ir dažnumas nustatomi pagal paskelbtosios (notifikuotosios) įstaigos tvarkomą apsilankymų kontrolės sistemą. Apsilankymų kontrolės sistemoje ypač atsižvelgiama į šiuos veiksnius:

– ankstesnių priežiūros apsilankymų rezultatus,

– būtinumą kontroliuoti koregavimo priemones,

– kur taikytina, specialias sąlygas, prisidedančias prie sistemos patvirtinimo,

– žymius gamybos proceso, priemonių ar metodų organizavimo pakeitimus.

Šių apsilankymų metu paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga, norėdama patikrinti, ar tinkamai veikia kokybės užtikrinimo sistema, jei būtina, gali pati atlikti bandymus arba pasirūpinti, kad jie būtų atlikti. Ji gamintojui pateikia apsilankymo ataskaitą ir, jeigu buvo atliktas bandymas, bandymo ataskaitą.

4. Gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas 10 metų nuo galutinės gamybos datos turi laikyti ir pateikti nacionalinėms institucijoms:

– 2.1 punkte nurodytus dokumentus;

– paskelbtosios (notifikuotosios) įstaigos sprendimus ir pranešimus, nurodytus 2.4 punkto trečioje ir ketvirtoje pastraipoje bei 3.3 ir 3.4 punktuose.

Techninio reglamento „Mašinų sauga“
11 priedas

MINIMALŪS KRITERIJAI, Į KURIUOS VALSTYBĖS NARĖS PRIVALO ATSIŽVELGTI PASKIRIANT PASKELBTĄSIAS (NOTIFIKUOTĄSIAS) ĮSTAIGAS

1. Įstaiga, jos vadovas ir darbuotojai negali būti nei tiriamų mašinų projektuotojai, nei gamintojai, nei asmenys, kurie tiekia arba montuoja mašiną, nei bet kurios šios šalies įgalioti atstovai. Minėti asmenys nei tiesiogiai, nei kaip įgaliotieji atstovai negali būti susiję nei su mašinos projektavimu, nei su gamyba, nei su realizavimu rinkoje arba eksploatavimu. Tačiau tai neturi trukdyti gamintojui ir įstaigai keistis technine informacija.

2. Įstaiga ir jos personalas patikrinimo bandymus turi atlikti pasitelkę didžiausius profesinius įgūdžius ir techninę kompetenciją turinčius specialistus, kurie yra laisvi nuo bet kokios įtakos ir skatinimo, ypač finansinio, kad niekas, o ypač asmenys ar asmenų grupės, suinteresuotos patikrinimo rezultatais, negalėtų paveikti jų sprendimo ar tyrimo rezultatų.

3. Kiekvienai mašinų kategorijai, kuriai ji paskirta, paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga privalo turėti personalą, turintį techninių žinių bei pakankamą ir atitinkamą patirtį atitikties įvertinimui atlikti. Ji turi turėti priemones, būtinas su patikrinimų įvykdymu susijusioms techninėms ir administracinėms užduotims tinkamai atlikti. Taip pat ji turi turėti galimybę naudotis įranga, būtina specialiems patikrinimams atlikti.

4. Už tyrimą atsakingi darbuotojai privalo:

– būti labai gerai techniškai ir profesionaliai pasirengę;

– gerai nusimanyti apie savo atliekamus tyrimus bei jiems keliamus reikalavimus ir turėti pakankamą praktinę tokių tyrimų patirtį;

– mokėti parengti sertifikatus, protokolus ir ataskaitas, atitinkamiems tyrimams patvirtinti.

5. Turi būti garantuotas už tyrimus atsakingų darbuotojų objektyvumas. Jų atlyginimas neturi priklausyti nuo atliktų tyrimų kiekio arba nuo tokių tyrimų rezultatų.

6. Paskelbtoji (notifikuotoji) įstaiga turi turėti civilinės atsakomybės draudimo sutartį, jei jos atsakomybė nėra laiduota valstybės pagal veikiančius nacionalinius įstatymus arba jeigu pati valstybė narė nėra atsakinga už bandymus.

7. Paskelbtosios (notifikuotosios) įstaigos darbuotojai privalo įsipareigoti neatskleisti jokių paslapčių, susijusių su visa informacija, gaunama atliekant užduotis (išskyrus informaciją, teikiamą tos valstybės, kurioje vykdoma jos veikla, kompetentingoms administravimo institucijoms) pagal Mašinų direktyvos 2006/42/EB ir ją įgyvendinančio šio Reglamento nuostatas.

8. Paskelbtosios (notifikuotos) įstaigos turi dalyvauti koordinavimo veikloje. Jos taip pat turi tiesiogiai dalyvauti arba būti atstovaujamos Europos standartizavimo veikloje, arba rūpinasi, kad joms būtų žinoma situacija su susijusiais standartais.

9. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija gali imtis visų jos nuomone būtinų priemonių užtikrinti, kad jos paskirtos paskelbtosios (notifikuotosios) įstaigos veiklos nutraukimo atveju, jos klientų bylos būtų perduotos kitai įstaigai.

_____